

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Директор РФ ПИО Реља Огњеновић навео да ће ванредно повећање пензија од 1. октобра износити 5,5 одсто, а у јануару следи редовна повишица од 14,6 процената; након јануарског повећања просечна пензија биће виша од 45.700 динара

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

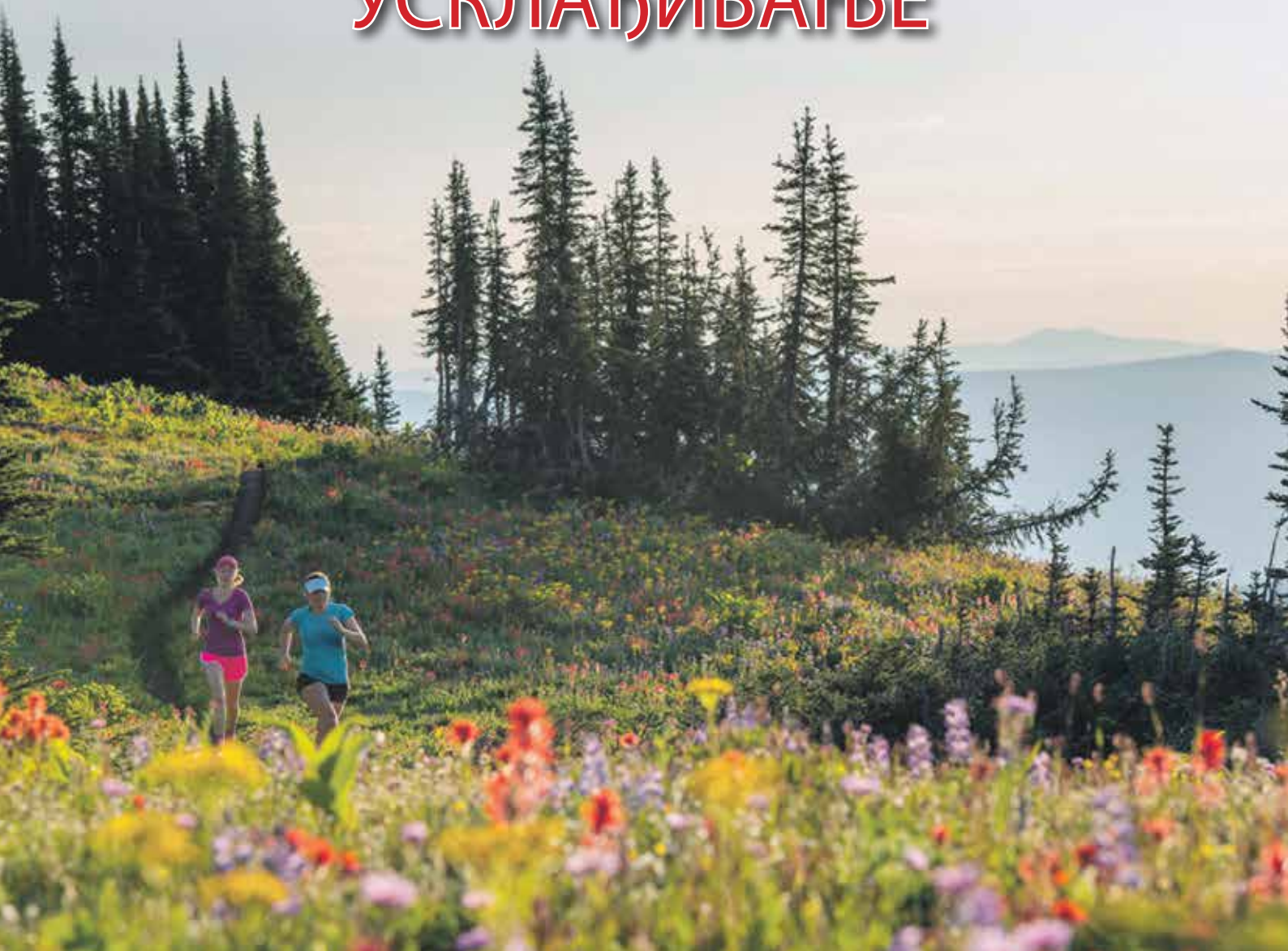
0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

У ОКТОБРУ ВАНРЕДНО УСКЛАЂИВАЊЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Век великих бројева

Обележавајући Међународни дан становништва – 11. јул, свет је прошле године ишчекивао осмомилијардитог становника планете и нове глобалне пројекције Уједињених нација. Према светском „бројачу“ Worldometers-у, наша популација премашила је осам милијарди 15. новембра 2022, а што се тиче пројекција УН, оне још увек изазивају много дебата: да ли раст популације значи спасење или катастрофу; да ли треба да бринемо јер нас је превише или ће пак пад наталитета оставити планету без људи, односно са премало становника да би се одржао живот какав познајемо. Може изгледати збуњујуће да страхови од „недовољне“ популације расту у доба када се светско становништво скоро утростручило од 1950. до данас, а глобална стопа фертилитета и даље је изнад такозваног „нивоа замене“.

А шта кажу те пројекције, у најкраћем? УН предвиђају да ће се глобална популација повећати са садашњих осам на 10,4 милијарде до краја века (прецизније до 2086) када ће, према проценама, доћи крај брзом расту светског становништва. Испод глобалног нивоа, наравно, постоје велике осцилације између различитих региона и земаља. Очекује се да ће између 2020. и 2100. године 90 земаља губити становништво, те да ће азијска популација достићи врхунац до 2050, а да ће становништво Африке снажно и континуирано расти са 1,2 милијарде данас на око 4,5 милијарди до 2100. године. Предвиђа се да ће шест земаља – Нигерија, Демократска Република Конго, Танзанија, Етиопија и Ангола, заједно са Пакистаном (Азија) чинити више од половине светског раста становништва до краја овог века.

Значајно ће се променити и старосна структура уз повећање удела људи старијих од 65 година са тренутних 19 на 32 процента до краја века у развијеним земљама. Очекује се да ће до 2100. и просечна старост у свету бити повећана на скоро 42 године. У 2021. износила је само 30 година – Јапан је са 48,4 имао једну од највиших средњих година старости, док је једна од најмлађих била Нигерија са само 14,5 година.

Међутим, осим статистичких трендова за ближу и даљу будућност, издвојило се једно истра-

живање важно за актуелни тренутак популације која, како се испоставља, живи у свету анксиозности и неизвесности. Изазови попут климатских промена, економских криза, ратова и пандемија довели су нас до раскрснице где се претња од горе будућности човечанства осећа исто тако јакно као и нада да ће бити боље.

Извештај Популационог фонда Уједињених нација идентификује растућу анксиозност становништва и подстиче на коренито преиспитивање начина на који се земље баве тим проблемом.

Почетак 21. века обележила је, на светском плану, „епидемија“ менталних поремећаја. Али иако је депресија стање које се најчешће повезује са проблемима менталног здравља, то није проблем број један са којим се људи данас суочавају – анксиозност је пошаст нашег доба.

Појава ковида 19 креирала је окружење у којем су многе детерминанте лошег менталног здравља погоршане и упозорила на повећану хитност за јачање ових здравствених система у већини земаља. Али, кажу стручњаци, пандемија није створила проблем, само је увећала оно што је већ постојало. Забринуте смо и узнемирени због глобалних питања, због наших личних живота, породице, посла, здравља, благостања, неправде и уопште наше будућности. Анксиозност је нажалост постала редован пратилац у свакодневном животу многих, начин живљења у сталној неизвесности, дакле хронично стање.

Процењује се да 275 милиона људи на свету пати од овог поремећаја: око 170 милиона жена и 105 милиона мушкараца. На дневном реду годишњег састанка Светског економског форума у Давосу чуло се да изазови менталног здравља, који угрожавају животе све већег броја људи, постају и економски терет. Економисти кажу да би до 2030. трошкови проблема менталног здравља за глобалну економију могли достићи 16 милијарди долара.

У таквом свету не можемо да урадимо ништа друго него да јачамо своју демографску отпорност: да се прилагодимо и напредујемо свесни да ма какав нам се чинио овај тренутак, он је најбољи у људској историји.

М. Јовановић

ДИРЕКТОР ФОНДА ПИО РЕЉА ОГЊЕНОВИЋ О УСКЛАЂИВАЊУ ПЕНЗИЈА

У октобру ванредно повећање

Директор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Реља Огњеновић, говорио је о ванредном повећању пензија, које је председник Републике Србије Александар Вучић најавио као важан део мера које ће држава предузети у наредном периоду.

– Сада већ традиционално добре вести из Фонда ПИО за наше пензионере. Председник је најавио ванредно повећање пензија од 1. октобра за 5,5 одсто, које ће корисницима бити исплаћене у новембру. Изменама Закона о ПИО омогућено је да у току године имамо и више повећања пензија, осим редовног обезбеђење се и ванредно усклађивање, што је прави доказ бриге државе о животном стандарду и доброби пензионера. Ванредним усклађивањем за 5,5 одсто

Директор РФ ПИО Реља Огњеновић

ФОТО: Д. Миловановић

просечна пензија ће износити скоро 40.000 динара. Оно што је још важније да нагласим јесте да ћемо за само три месеца после тога, у јануару, имати редовно повећање које изно-

си 14,6 одсто, што је за пензионере најповољнија опција усклађивања јер им омогућује све бољи однос пензија према заради. Просечна пензија ће након јануарског повећања

износити више од 45.700 динара, што је 390 евра. То је оно што смо обећали грађанима. Ако можда неко није веровао, ево сада смо на добром путу да их уверимо да ћемо 2025. године имати просечну пензију 450 евра – рекао је Огњеновић.

Директор Огњеновић је истакао и да је Фонд финансијски спреман за ванредно усклађивање, а резултати остварени у првих пет месеци ове године то потврђују.

– Наплаћено је више прихода од доприноса за 14,4 милијарде динара, односно за 5,25 одсто више него што смо планирали Финансијским планом. У односу на исти период прошле године ове године је наплаћено 27,3 милијарде изворних прихода више, односно 10,46 одсто – нагласио је Реља Огњеновић. **Г. О.**

СВЕ ВИШЕ ФИРМИ СЕ ПРИДРУЖУЈЕ ПРОЈЕКТУ ПЕНЗИОНЕРСКА КАРТИЦА

Споразум између РФ ПИО и „Zepter International“

Директор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Реља Огњеновић, и директор у Предузећу за производњу и трговину на велико и мало „Zepter International“, Београд, Драган Милошевић, потписали су 13. јуна ове године, у Дирекцији Републичког фонда ПИО, Споразум о сарадњи. На тај начин је и ова позната мултинационална компанија подржала пројекат Фонда – Пензионерску картицу нове генерације, и придружила му се.

Представник „Zepter-a“ Драган Милошевић похвалио је пројекат Пензионерске картице и захвалио директору Рељи Огњеновићу и свима који су га креирали.

– Данас је уприличено потписивање партнерског односа између компаније „Zepter“ и Републичког фонда ПИО. Надам се да ћемо ми, као компанија која у свом асортиману има производе који су данас вероватно најпотребнији јер задовољавају потребе за чистим ваздухом, здравим светлом, чистом водом и правилним и здравим начином припреме хране, успети да обезбедимо свим пензионерима широм земље да могу да са огромним погодностима и великим бенефитима

Реља Огњеновић и Драган Милошевић

купују производе, да уживају у квалитетнијем, дужем животу, а опет све то у склопу сарадње са Фондом ПИО који им је то омогућио. Желим да ова сарадња буде делотворна, да буде саткана од великог задовољства и корисника и свих нас који смо учествовали у овом пројекту – рекао је Милошевић.

Директор РФ ПИО, Реља Огњеновић, захвалио је „Zepter-у“ и осталим друштве-

но одговорним компанијама које су се придружиле пројекту Пензионерска картица.

– Данас настављамо са промоцијом Пензионерске картице тако што ширимо наш тим. Ширимо га лидерима у свом послу, великим компанијама и пре свега друштвено одговорним компанијама које стоје уз наше пензионере и стоје уз нашу државу. Јако ми је драго што је компанија „Zepter“ видела важност овог нашег пројекта и нашла начин да изађе у сусрет са великим попустима, и биће ми драго да и друге велике компаније следе пример и одговорност компаније „Zepter“, а ми ћемо се свакако потрудити да нашим пензионерима сваког дана изађемо у сусрет са новим попустима и са новим друштвено одговорним компанијама које ће подржати нашу Пензионерску картицу – нагласио је Огњеновић.

Компанија „Zepter International“ ће омогућити корисницима пензија да уз Пензионерску картицу остварују више од 20 одсто попушта на производе из њиховог асортимана, укључујући и могућност плаћања на више месечних рата. **Г. О.**

ДИРЕКТОР ФОНДА ПИО ОБИШАО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА И ДОМ ЗА СТАРЕ У СМЕДЕРЕВУ

Важан нам је квалитет живота старијих

Директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, са сарадницима, обишао је 22. јуна ове године Удружење пензионера града Смедерева и присуствовао свечаности поводом обележавања 80 година постојања и рада ове пензионерске организације.

Након тога, директор Фонда је посетио Дом за стара лица у Смедереву и донирао им је телевизор који је обезбедио из сопствених средстава.

– Ова установа окупља 190 корисника од којих половина не може да се самостално стара о себи. На њихову молбу, из сопствених средстава донирао сам им телевизор који је био неопходан да би корисницима употпунио угођај дружења и уживања. Велики утисак на мене оставила је количина љубави коју сам имао прилике да осе-

тим у разговору са корисницима, у стиску руке и благим погледима. Старије особе овде имају леп амбијент, пристојне и условне просторије за боравак и надасве веома љубазно и предусретљиво особље – рекао је том приликом Реља Огњеновић.

Директор Фонда је подсетио да је квалитет живота старијих суграђана важан сегмент сваког друштва и овакав однос према нашим старима показатељ је да је увек могуће пружити више ако свако уложи делић труда и учини им старост лепшом и пријатнијом.

Фонд ПИО традиционално негује добру сарадњу са свим удружењима пензионера, пензионерским организацијама, домовима за старе и свима који улажу напоре како би се подигао квалитет живота старијих особа.

Директор Фонда у разговору са корисницима Дома за стара лица

РАДНИ САСТАНАК СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ХОЛАНДСКОГ ПЕНЗИЈСКОГ ФОНДА

Анкета и предлози за унапређење сарадње

У Дирекцији Фонда ПИО у Београду 23. јуна је одржан радни састанак са представницима пензијског фонда Холандије (Sociale Verzekeringsbank). Повод за долазак у Србију и састанак била је анкета коју холандски пензијски фонд спроводи са њиховим корисницима који примају пензију ван територије Холандије.

Према речима Васје Босанца, из Одељења за ПИО по међународним уговорима из Дирекције РФ ПИО, једног од учесника састанка, холандски пензијски фонд ове анкете спроводи периодично, на сваких неколико година.

– Анкета је у Србији овог пута спроведена од 19. до 23. јуна. Сви корисници који живе у Србији и примају пензију из Холандије, има их око 1.800, претходно су добили писано обавештење о предстојећој анкети. Представници холандског пензијског фонда су по принципу случајног узорка обишли 50 корисника у укупно 12 градова на територији

Са састанка представника пензијских фондова Србије и Холандије

Србије, и спровели анкету. Анкетирање су спровела два тима са преводиоцима. Циљ анкете је да се провери у каквим условима живе корисници пензије, а прикупљају се и информације о приходима чланова породице, тј. чланова домаћинства. На основу свих прикупљених информација се утврђује да ли је корисницима потребна нека додатна финансијска помоћ, и у зависности од тога износ пензије може да се ажурира, односно може да се повећа или смањи – појашњава Васја Босанац спровођење анке-

те која је у складу са холандским прописима о пензијском осигурању.

Након спроведене анкете, у Београду је са представницима пензијског фонда Холандије одржан радни састанак на коме су учествовали представници РФ ПИО из Одељења за ПИО по међународним уговорима из Дирекције Фонда: Предраг Марковић, Сузана Сутара, Снежана Ђуровић и Васја Босанац, затим Вукашин Нишавић из истоименог одељења у Покрајинском фонду, као и Сања Ђокић из

Завода за социјално осигурање.

– Колеге из Холандије, којих је било укупно седам, пренели су нам резултате анкете, а навели су и да су странке биле врло сарадљиве, није било проблема и све је брзо и успешно обављено. Након извештаја о анкети, разговарали смо о спорним питањима и разменили информације и ургенције о предметима који су у току. Важно је рећи и да је поново покренута иницијатива за закључење новог споразума о социјалном осигурању између Србије и Холандије, што је било одложено због пандемије, као и за израду нових двојезичних образаца за везу како би се заменили садашњи који су застарили. Размењени су и контакти са представницима холандског фонда који су у Фонд ПИО дошли први пут – наводи Васја Босанац.

Иначе, током 2022. године је из холандског фонда за пензијско осигурање на име пензија на рачуне корисника у Србији исплаћено више од девет милиона евра. **В. Кадиф Станковић**

И ЗА ПЕНЗИЈУ ЈЕ ПОТРЕБНА ПРИПРЕМА

Стаж пажљиво проверити

Уколико сте навршили године живота потребне за остваривање права на пензију (а у 2023. то је за мушкарце 65, а за жене 63 године и шест месеци) и имате више од 15 година стажа осигурања, сигурни сте да испуњавате услове за пензију и нема значајних разлога за бригу. Исто важи и у случају да се одлучите за превремену старосну пензију и имате 40 година навршеног стажа осигурања и 60 година живота за мушкарца, односно 59 и по година за жене.

Међутим, није увек све тако једноставно. На први поглед комплетни подаци често крију поједине недостатке који у тренутку када се процењују услови за пензију могу да створе и крупан проблем. Посебно су непријатне ситуације у случају када осигураник пре подношења захтева раскине радни однос или прекине да обавља самосталну делатност мислећи да испуњава услове, а у поступку се покаже да се поједини периоди не могу утврдити у пензијски стаж и да због тога нема право за пензију. У сабирању пензијског стажа постоје „замке“ које могу да доведу до погрешне рачунице и врло непријатне грешке. Стаж треба врло пажљиво проверити а да бисте то урадили, пре свега, немојте се ослањати само на податке из радне књижице. Пре него што донесете одлуку о прекиду радне каријере и поднесете захтев за пензију, издвојте мало времена да из Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање узмете уверење (за које је одомаћен назив „листинг“) о својим подацима регистрованим у матичној евиденцији осигураника. Уверење можете да преузмете као папирни документ, а још је zgodније да у некој од организационих јединица Фонда затражите да вам се изда ПИН код. Коришћењем кода моћи ћете да прегледате своје податке кад год желите. Преглед је доступан

са било ког рачунара, таблета или паметног телефона који има приступ интернету.

Уколико имате могућности, најбоље би било да колеге које се у фирми где радите баве кадровским пословима прегледају радну књижицу и уверење добијено из Фонда ПИО. Да, радну књижицу заиста више није обавезно користити, али уколико су у њој уписани периоди вашег стажа, можете је искористити као помоћни доказ. На тај начин ће и подаци из „листинга“ бити јаснији и лакши за сабирање.

Може да се догоди да при прегледу свог уверења уочите да за неке године недостају подаци. Пре свих, то ће сигурно бити календарска година у којој податке проверавате, а можда и она пре ње, и то често људе збуни или уплаши. Подаци о стажу навршеном у току године преузимају се посредством Централног регистра обавезног социјалног осигурања тек наредне године. Може да се догоди и да се приликом преузимања уочи неки недостатак, па да се од послодавца тражи корекција, што додатно може да одложи регистровање података. Дакле, то што за неку годину немате регистрован М-4 не мора одмах да значи да послодавац није платио допринос. То важи чак и за раније периоде. Ипак, ако подаци недостају за неку ранију годину, добра сугестија је да се обратите послодавцу и затражите

те информацију о томе због чега подаци нису комплетни. У периоду када су фирме подносиле пријаве М-4 за запослене, један оверен примерак се увек враћао послодавцу и то је најбољи доказ да је обавеза испуњена.

Покушаћемо да укажемо на најчешће пропусте или погрешне процене у вези са рачунањем укупног трајања стажа. Пропуст може да се деси и најискуснијим стручњацима који се баве кадровским пословима и због тога је рачунање стажа потребно увек радити уз највећу пажњу. Сам осигураник треба да буде упознат са рачуницом и да својим сазнањима помогне у том поступку.

Рачунање стажа са увећаним трајањем, односно такозваног „бенефицираног“ стажа, често доводи до грешке. Сваки осигураник који је радио на таквом радном месту прво треба да провери да ли располаже уверењем предузећа о раду на пословима са бенефицираним стажом. У уверењу се наводе периоди запослења, као и степен увећања стажа у појединим периодима. Уз уверење се проверава да ли је послодавац код кога је радио уплатио допринос и за увећано трајање, и Фонду предао одговарајуће пријаве о томе. За сваку годину запослења са бенефицираним стажом мора да постоји пријава М-4 са наведеним ефективним трајањем, као и трајањем увећања и шифром степена увећања. Када

се проверавају ове пријаве, треба обратити пажњу и на то да ли је послодавац при рачунању трајања „бенефиције“ узео у обзир и евентуалне изостанке са посла, најчешће због боловања али и из било ког другог разлога.

При рачунању стажа са увећаним трајањем важна су следећа правила – уколико је стаж навршен закључно са 1972. годином, он се рачуна у увећаном трајању само ако је његово укупно трајање дуже од пет година, док се стаж навршен почев од 1997. године рачуна у увећаном трајању само ако је осигураник на одговарајућим радним местима провео укупно више од 10 година. Уколико је осигураник у појединим периодима рада одсуствовао са посла због болести, укупно трајање бенефиције у појединим годинама због тога може да буде скраћено.

Сваки осигураник који је у неком периоду радио са радним временом краћим од пуног радног времена, обавезно треба да провери трајање свог стажа. Неретко подаци уписани у радну књижицу указују на то да се стаж рачуна у ефективном, календарском трајању, док су у матичној евиденцији осигураника регистровани правилни подаци на основу којих се стаж утврђује у краћем трајању. Посебан проблем представљале су ситуације у којима је осигураник у току обављања самосталне делатности био ангажован и по основу радног односа са непуним радним временом. Пошто Закон о пензијском и инвалидском осигурању уређује приоритет осигурања, иако су доприноси плаћени и по основу радног односа и по основу самосталне делатности, рачунало се трајање стажа за приоритетно осигурање – радни однос и могуће је да се осигуранику утврди стаж краћи од календарског. Срећом, прописи су измењени и овакве ситуације више нису могуће, стаж се утврђује у целисти без обзира

по ком основу су доприноси плаћени.

Законом су предвиђене и поједине категорије осигураника које право остварују под повољнијим условима, попут припадника војске и полиције. Уколико сте радили на овим и сличним пословима, а који су прописима предвиђени као „привилеговани“ у погледу услова за пензионисање, треба да знате да се ти услови примењују само у случају да право на пензију остварујете као осигураник из неке од посебних категорија. То заправо значи да осигураник који је, на пример, био униформисано овлашћено службено лице у полицији не може да се пензионише под посебним условима уколико је напустио полицију и затим био запослен на неким другим пословима или обављао самосталну делатност. Он то не може чак и ако након напуштања службе није нигде радио до пензије. Дакле, посебне категорије осигураника остварују право под посебним прописима само у случају да тај посао обављају до дана пензионисања.

Зато пре било какве одлуке о пензији, проверите прво свој стаж. А када донесете одлуку о крају каријере, преостаје само још да припремите потребна документа која ћете предати уз попуњен захтев за пензију. Пре свих, то су радна књижица и уверење о бенефицираном стажу, ако га имате. Уколико сте били самосталац или пољопривредник, приложите уз захтев и уверење Пореске управе о плаћеним доприносима за ПИО. Добро је да се уз захтев нађу и сви докази о раду у иностранству, у земљама са којима Република Србија има закључен споразум о социјалном осигурању. Не треба скривати рад у иностранству јер се тиме само непотребно одуговлачи поступак. Пре пензије би требало изабрати и банку преко које ће се примати новац, па уз захтев приложити и потврду о отвореном текућем рачуну. Ово је сада неопходно јер исплата више не може да се врши на било који други начин. А ако се на овај начин припремите, можете без бриге у пензију.

М. Мирић

У БАЧКОМ ПЕТРОВЦУ ПРОМОЦИЈА ПЕНЗИОНЕРСКЕ КАРТИЦЕ

Потписани споразуми

Директор Филијале РФ ПИО Нови Сад, Борис Јевтић, потписао је 30. маја ове године, у просторијама општине Бачки Петровац, споразуме о сарадњи са локалним привредним субјектима и јавним установама са територије ове општине ради реализације давања погодности корисницима Пензионерске картице нове генерације. Том приликом је Борис Јевтић потписао споразуме са представницима четири привредна субјекта: СТР „Коцка“ из Бачког Петровца, Пољопривредна апотека „Ратар“ из Гложана, „БК Продукт 1996“ ДОО из Кулпина и ДОО „Speed Trade“ увоз аутомобила, мотоцикала и шпедиција из Бачког Петровца, као и са две јавне установе – Општинском библиотеком „Штефан Хомола“ и Словачким војвођанским позориштем из

Слева надесно: Драган Станишић, Борис Јевтић, Јасна Шпрох, Драган Крчмар и Душан Рашета

Бачког Петровца. Потписивању уговора присуствовао је и Драган Станишић, помоћник директора у Филијали РФ ПИО Нови Сад.

У име локалне самоуправе Бачког Петровца домаћини су били Јасна Шпрох, председница општине, Драган Крчмар, заменик председника општине, и Душан Рашета, в. д. начел-

ника Општинске управе Бачки Петровац.

Након потписивања споразума, представници Фонда и руководство општине Бачки Петровац посетили су просторије Удружења пензионера и Општинске организације инвалида рада у овом месту где су реализовали промоцију Пензионерске картице нове генерације за коју је владало велико интересовање. Због неповољних временских услова промоција није могла да буде организована на отвореном простору.

Након представљања Пензионерске картице, Борис Јевтић и Драган Станишић су одговарали на сва постављена питања не само о новој картици, већ и шире из домена рада Фонда ПИО.

М. Мектеровић

Састанак у општини Беочин

У просторијама општине Беочин 22. јуна одржан је састанак председнице општине Биљане Јанковић и директора новосадске филијале Фонда ПИО, Бориса Јевтића, на коме се разговарало о могућностима учешћа ове општине у пројекту Фонда Пензионерска картица нове генерације.

На састанку је договорено да општина Беочин, у сарадњи са РФ ПИО, током лета организује промотивне акције где ће пензионери брзо и лако моћи да поднесу захтеве за израду пензионерских картица и да се више информишу о повољностима пројекта, као и да се отвори позив малим, средњим и јавним предузећима да му се прикључе.

Г. О.

Мултисекторска сарадња

Директорка Филијале РФ ПИО Краљево, Биљана Барловац, присуствовала је у општини Рашка састанку са представницима локалне самоуправе, директорима основних и средњих школа на територији општине, директором Дома здравља у Рашки и председником Удружења пензионера Рашка.

Овај састанак део је редовне сарадње и показује подршку и бригу Фонда ПИО за кориснике породичне пензије школског узраста.

Г. О.

Драгана Калиновић на челу ПТД

Скупштина Покрета трећег доба Србије (ПТДС) одржана је 16. јуна ове године у просторијама Градске организације пензионера Београд. Уводна излагања на седници имали су председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, и председник Извршног одбора ПТДС, проф. др Момчило Талијан, а након верификације 27 чланова Скупштине и усвајања записника са претходне седнице уследио је избор председника и потпредседника Покрета.

Образлажући предлоге Андреја Савић је подсетио да је до сада према, како је рекао, неком обичајном праву, функција председника ПТДС припадала председнику Савеза пензионера Србије, али да је у складу са проширењем Скупштине донета одлука о кадровским променама и јачању кадровског потенцијала.

– Одлучили смо да кандидат за новог председника у наредном мандату 2023-2027. година, буде магистар економских наука, дугогодишњи директор РФ ПИО и истакнута јавна личност, сада пензионер, Драгана Калиновић. Почаствован сам што је она прихватила ову нашу понуду и мислим да ћемо са њом, с обзиром на одличну дугогодишњу сарадњу, добити много – истакао је Савић који је потом представио и Александра Аврамовића, кандидата за потпредседника Покрета.

У гласању које је уследило Драгана Калиновић је једногласно изабрана за председника Покрета трећег доба Србије, док

Драгана Калиновић, Андреја Савић, Момчило Талијан и Александар Аврамовић

је такође једногласно за потпредседника изабран Александар Аврамовић. Драгана Калиновић обавља функцију помоћника директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Председник Извршног одбора Покрета трећег доба Србије, Момчило Талијан, указао је да мандат Извршног одбора истиче у фебруару следеће године и да је у плану да се до тада донесу и измене и допуне Статута ПТДС.

Када је реч о организацији Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба, централна манифестација је стављена у надлежност Покрета трећег доба, док ће

регионалне манифестације бити у надлежности Савеза пензионера Србије са секретаром САПЕНС-а Драганом Петковићем као координатором, уз подршку Момчила Вуксановића, који ће бити у улози саветника у Савезу пензионера.

Након усвајања предложеног Извештаја о раду и Финансијског извештаја за 2022, као и планова рада и финансирања за 2023. годину, донета је и званична одлука о реализацији централне манифестације 16. Олимпијаде спорта, здравља и културе у Врњачкој Бањи и именован је Организациони одбор за њено спровођење.

Драгана Лукић Лазовић

ПРИЗНАЊЕ ЗА ФИЛИЈАЛУ ЗАЈЕЧАР

Добра сарадња са удружењима

Градска организација инвалида рада и особа са инвалидитетом Зајечар 25. маја ове године свечано је обележила 70 година постојања и рада и славу организације Спасовдан. Обележавању је присуствовао и председник Савеза инвалида рада Србије, Божидар Цекић, који је истакао да је зајечарска организација инвалида рада веома успешна те да ће, пошто је реч о лепом поводу, говорити само о остварењима и резултатима.

На свечаности су уручене плакете и захвалнице установама, партнерима и појединцима за допринос раду организа-

ције, а Филијала РФ ПИО Зајечар добила је признање за дугогодишњу и успешну сарадњу са овим удружењем.

Награду је у име зајечарске филијале примила директорка Оливера Ранђеловић која је истакла да су таква признања за Фонд, односно Филијалу Зајечар, важна и да је Фонд препознат у локалној заједници, као и да има дугогодишњу сарадњу са свим релевантним институцијама и организацијама и удружењима.

Захвалницу и плакету је уручила председница ГОИР И ОСИ Зајечар, Гордана Станковић.

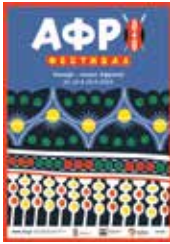

Божидар Цекић, Оливера Ранђеловић и Гордана Станковић

Афро 2023

У Музеју афричке уметности у Београду, од 23. до 25. јуна, одржан је Афро фестивал – манифестација која више од две деценије окупља музејску и најширу јавност кроз популарне и едукативне програме којима се промовише афричка уметност и заштита културног наслеђа.

Као резултат успешне међународне сарадње успостављене између Амбасаде Републике Србије у Најробију, Министарства културе РС и самог Музеја афричке уметности, овогодишњи почасни гост фестивала била је Република Кенија. Министарство за омладину, уметности и спорт и Културни центар Кеније су своје богато културно наслеђе представили изузетним програмом под слоганом „Кенија – понос Африке!“. Наступило је више од 30 музичко-плесних извођача, уз продајну изложбу традиционалних и савремених уметничких и занатских производа, модног дизајна, текстила, накита.

Посетиоци су имали прилику да учествују у креативним радионицама за децу и одрасле, у традиционалном афричком базару, изложбама и другим садржајима.

Обележена градска слава Ниша

Ниш је ове године градску славу Свети цар Константин и царица Јелена обележио скромним програмом због трагедија које су почетком маја задесиле Србију. Није било многих манифестација из претходних година али је као никада до сада свечаности присуствовало 12 страних делегација, међу њима гости из Туниса, Бугарске, Грчке, Републике Српске, Црне Горе и Русије.

По традицији, организоване су литије, одржана литургија, а на Универзитету и научни скуп под називом „Ниш и Византија“. У част градске славе приређена је и изложба „Ниш и Нишлије“, а било је и спортских и других активности. Чини се да је јединствена порука са свих манифестација неопходност ширења духа толеранције као што је то чинио и заштитник града Ниша, цар Константин.

Иначе, обележавање градске славе почело је 31. маја државном церемонијом испред споменика на Чегру, поводом 212 година од Чегарске битке.

У Београду 28. Фестивал здравља

У склопу активности у оквиру 28. Фестивала здравља, у Београду је 22. јуна одржан радни доручак за представнике медија на коме се говорило о борби против масовних незаразних болести, факторима ризика за њихову појаву и предлозима стручњака како се оне могу смањити. Према проценама Светске здравствене организације, хроничне незаразне болести су водећи узрок умирања како у свету, тако и код нас.

Поражавајући подаци указују да само у Београду од кардиоваскуларних, малигних, респираторних болести или дијабетеса, које представљају водеће незаразне болести, болује око 400.000 људи. Ове болести настају као резултат комбинације низа фактора (генетских, физиолошких, фактора животне средине, понашања) и водећи су узроци оболевања, инвалидности и превременог умирања.

Ипак, порасту ових болести првенствено доприносе четири главна фактора ризика: излагање дуванском диму, физичка неактивност, штетна употреба алкохола и неправилна исхрана.

Како бисмо избегли да из године у годину имамо све лошију статистику, у оквиру 28. Фестивала здравља Београд одржан је низ активности са циљем да се грађани едукују како могу да превенирају ова обољења и почну да практикују здравији начин живота, у вези са чим је представљен и Водич за здравије стилове живота. Не каже се без разлога – превентива је први корак ка здрављу, а о њој су говорили угледни лекари, проф. др Небојша Тасић, кардиолог и помоћник директора Института за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, проф. др Весна Срећковић Димитријевић, ендокринолог Клинике за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма УКЦ Србије, проф. др Сања Мазих, шеф Катедре за спортску медицину и Катедре за медицинску физиологију Медицинског факултета у Београду, и др Мирјана Мићовић, председница Организационог одбора Фестивала здравља Београд.

Јубилеј Народног музеја у Лесковцу

Лесковачки Народни музеј ове године низом манифестација обележава 75. година постојања. Поводом тог јубилеја, у Галерији је отворена изложба „О фабрикама и радницима – индустријско наслеђе Србије“, посвећена индустријализацији на територији данашње Србије од њених почетака до данас.

Изложбу је отворио градоначелник Лесковца др Горан Цветановић, који је нагласио да историја развоја индустрије у Лесковцу представља неизоставни и важан део индустријског

мозаика Србије и Југославије, посебно чувено доба града када је назван „Српски Манчестер“.

– Са 13 текстилних фабрика између два рата, првенствено познат по текстилној индустрији и лесковачком штофу, Лесковац је био много више од тога. Предузимљивим Лесковчанима текстил је послужио као одскочна даска, први корак ка гумарској, хемијској, металској и другим индустријама. Развој индустрије ишао је брже од лесковачког друштва, она је диктирала правац његовог развоја. Из овог односа настао је Српски Манчестер, настао је идентитет којим су се Лесковчани поносили тада, а поносни су и сада – рекао је Цветановић и додао да се индустријско наслеђе види и данас кроз призму фабричких димњака који пресецају панораму града.

Директор Народног музеја Небојша Димитријевић подсетио је да је љубав између текстилне индустрије и Лесковца трајала више од једног века и њен производ је тај „најубав штоф“, који је економски, друштвено и културно дефинисао Лесковац као Српски Манчестер, а Лесковчане као Манчестерце. Захваљујући овој изложби можемо да видимо да је та нит веома дуга, креће од пре 120 година и основа је на којој се индустрија даље градила.

Изложба на којој су, поред Лесковца, представљени и индустријски центри Крагујевац, Ниш, Зрењанин и Бор, пројекат је Музеја Југославије и Музеја науке и технике.

Просечна зарада у априлу – 83.812 динара

Просечна бруто зарада у Србији обрачуната за април 2023. године износила је 115.631 динар, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 83.812 динара, саопштио је Републички завод за статистику.

Бруто и нето зараде у периоду јануар–април 2023, у односу на исти период прошле године, номинално су веће за 15,3 одсто, а реално су мање за 0,4 процента.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за април 2023. номинално су веће за 14,8, а реално су мање за 0,3 одсто.

Медијална нето зарада за април 2023. године износила је 63.954 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

НСЗ и град Смедерево финансирају запошљавање

На основу мера предвиђених Локалним акционим планом запошљавања, град Смедерево и смедеревска филијала Националне службе за запошљавање расписали су јавне позиве незапосленима за доделу субвенција за samozapošljavanje и послодавцима за доделу субвенција за радно ангажовање лица из категорије теже запошљивих.

Споразумом су определена заједничка средства у износу од око 23,5 милиона динара и тим новцем ће бити запослено више од 90 особа. Од укупног износа, за субвенције за samozapošljavanje незапослених из категорије теже запошљивих издвојено је око 9,8 милиона динара, од којих са пет учествује град, а са 4,8 милиона НСЗ. Та средства ће омогућити да 49 особа са евиденције незапослених заснује радни однос. За субвенције за samozapošljavanje издвојено је нешто више од 13,7 милиона динара од којих је седам издвојио град а око 6,7 милиона НСЗ, што ће бити искоришћено да 45 незапослених оснује предузетничке радње.

Градска управа Смедерева је саопштила да ће реализацијом заједничких определених средстава, на краћи или дужи рок, бити упослено 105 Смедеревца са евиденције Националне службе за запошљавање.

Сврљиг – Књига на дар

У оквиру обележавања Месеца родитељства, Предшколска установа „Полетарац“ из Сврљига, 10. јуна ове године, у Градском парку и просторијама Центра за туризам, културу и спорт одржала је једнодневну манифестацију „Књига на дар“.

Циљ манифестације је промовисање значаја читања за децу до шесте године живота, а садржај су осмислили чланови Радног тела за подршку подстицајном родитељству и развоју деце општине Сврљиг, каже Дејан Милетић, директор ПУ „Полетарац“.

Током поподнева и вечери деца из ове предшколске установе, њихови родитељи, као и основци, средњошколци, дружили су се, читали, рецитовали, глумили. У Градском парку постављена је библиотека на отвореном. Посебно интересовање изазвало је гостовање дечјег песника Русомира Арсића, који се својим песмама обратио деци, а одржана је и позоришна представа и рок концертић за децу.

Општина Сврљиг је иначе једна од 29 општина и градова у Србији у којој се реализује програм Подстицајно родитељство, уз подршку УНИЦЕФ-а, СКГО и Центра за подршку раном развоју и породичним односима „Хармонија“ из Новог Сада.

Хор из Берлина у хаљинама „Извора“

Међународни фестивал духовне музике „Музички едикт“ одржан је у Саборном храму у Нишу. У току четири фестивалске вечери публика је уживала у разноврсном музичком програму у извођењу 17 хорова из 12 земаља. Међу њима био је и хор „Свети Стефан Дечански“ из Берлина, чије су чланице наступиле у хаљинама Удружења за неговање традиције „Извор“ из Књажевца.

– Наше хаљине постале су бренд не само Књажевца, наше општине и региона, него и наше државе. Имали смо прилику да то и докажемо. На њима је орнаментика са фреска из 14. века и заиста су јединствене – каже Љиљана Михајловић, председница Удружења „Извор“.

Хаљине су рађене за чланове хора који певају на литургијама и редовно учествују на богослужењима на српском језику у Храму Светог Саве у Берлину. Хаљина која је привукла пажњу диригенткиње хора из Берлина приказана је на Недељи моде у Италији и изабрана је у топ 10.

Иначе, „Музички едикт“ је званична градска манифестација и бијеналног је карактера (одржава се сваке друге године), а ово је осми пут да се организује.

Огранак Вукове задужбине у Зајечару

Вукова задужбина своје огранке има у земљи и иностранству, а сада је основан и у Зајечару. За председника овог огранка изабран је др Дејан Крстић (на слици).

Вукова задужбина, основана 1931, брине о промовисању Вуковог дела и бави се делатностима којима се бавио и Вук Караџић: лексикографијом, сакупљањем народних песама, критиком, превођењем. У источној Србији до сада није постојао њен огранак, а овај културни догађај је од прворазредног значаја за Зајечар и читав крај.

– Имамо велике планове, биће то сигурно активан огранак. Чланови су изабрани по позиву, по свом квалитету, по личном и професионалном интегритету. Убудуће ће овај огранак бити препознатљив по свом раду и биће веома присутан и у локалној средини и ван источне Србије – рекао је др Дејан Крстић.

Гости на отварању били су др Бранко Златковић, председник Управног одбора Вукове задужбине, и проф. др Бошко Сувајџић, председник Скупштине Вукове задужбине из Београда.

– Огранци су крвоток, било Вукове задужбине. Имамо их од Градишке, преко Ниша, до Косова и Метохије, од Љубљане преко Вуковара и даље и управо то јесте мисија задужбине, да окупља оне који представљају и носе идеје и вредности Вука Стефановића Караџића и његовог дела. То подразумева и старање о језику и ћирици, фолклору и фолклористици, књижевности, култури уопште – истакао је Бошко Сувајџић.

Огранак Вукове задужбине у Зајечару покренуће културни живот овог округа и окупљаће задужбинаре, младе и све грађане.

ОБЕЛЕЖЕН ДАН БОРБЕ ПРОТИВ НАСИЉА НАД СТАРИЈИМА

Најчешће психичко насиље

Црвени крст Србије, у сарадњи са повереницом за заштиту равноправности, обележио је 15. јун – Међународни дан борбе против насиља над старијима, конференцијом под називом „Затварање круга: решавање родно заснованог насиља у старијем животном добу – одговори засновани на јавним политикама, законима и доказима.“

Стручни сарадник за здравствено-превентивне активности Црвеног крста Србије, Наташа Тодоровић, представила је на скупу истраживање које се бавило родно заснованим насиљем над старијим женама у региону. Тодоровић је навела да има више разлога зашто је овогодишњи фокус на женама – оне живе дуже, често у лошијем здрављу, у већем сиромаштву и неретко су неформални неговатељи.

У Србији је само у последњих годину дана 16 одсто жена старости од 65 до 74 године било жртва насиља. Овај вид насиља је прикривен, а његове жртве се ретко одлучују да га пријаве. Такође, 57 одсто старијих жена искусило је неки облик насиља од своје 15. године.

– Најзаступљенији облик насиља је психичко насиље

Учеснице конференције: родно засновано насиље погађа жене током целог живота

које је доживело 38 одсто старијих жена, а затим сексуално насиље са којим се суочило 6,4 одсто жена старијих од 65 година – навела је Наташа Тодоровић и додала да жене које су биле жртве насиља у детињству и младости имају веће шансе да доживе насиље у старијем добу.

Контролисање, злостављање, уцењивање, економски засновано насиље од стране интимног партнера, имају за последице анксиозност, потешкоће у спавању, губитак самопоуздања, депресију, нападе панике, рекла је Тодоровић. Ово истраживање је, како је навела, показало и да своја најтежа искуства жртве у изузетно малом проценту пријављују полицији и другим институцијама.

Повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић навела је да родно засновано насиље погађа жене током целог живота. Она је истакла да је у Србији превише фокусирања на економски развој док се занемарују важне теме, те да би се требало вратити животу.

Према њеним речима, повећана стопа насиља не значи да се насиље заиста повећало у односу на раније године већ да се о њему сада слободније прича. Повереница је нагласила да је потребно едуковати људе и разбијати стереотипе и предрасуде, јер су они основ за дискриминацију која за последицу може имати насиље.

Шефица канцеларије Популационог фонда Уједињених

нација (УНФПА) у Србији, Борка Јеремић, представила је резултате њиховог истраживања и истакла да сиромаштво утиче на насиље. Изнела је и податак да се две трећине старијих осећа усамљено а да су старији са нижим образовањем у већем ризику од усамљености, које опет утиче на насиље.

На скупу је говорила и директорка Коморе за социјалну заштиту, Сандра Перић, која је истакла да цело друштво треба да буде укључено у подизање одговорности и сензибилизације према овом делу популације. Перић је такође навела да је велики проблем и економско насиље према старима.

На конференцији је приказан серијал едукативних видеа о нези особе у кућним условима чиме се побољшава квалитет неге старијих особа, смањује синдром сагоревања, смањује ризик од насиља али се и јачају породичне везе. Овај серијал је део пројекта „Иновативне услуге за старије у локалним заједницама“, који се примењује уз финансијску подршку Европске уније, као и Аустријске развојне агенције АДА.

Љупка Адамовић

ОДРЖАНА СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА СИР СРБИЈЕ

Усвојени Програм и план рада за ову годину

Савез инвалида рада Србије (СИР Србије) одржао је 30. маја ове године, у Београду, седницу Извршног одбора организације. На дневном реду, поред Предлога програма и плана рада за 2023. годину и Предлога финансијског плана за ову годину, била је, између осталог, и Информација о раду Савеза између две седнице Извршног одбора, као и разговор о начину обележавања 3. децембра – Међународног дана особа са инвалидитетом.

Седницу је отворио Божидар Цекић, председник Савеза инвалида рада Србије и члан Савета Владе за питања особа са инвалидитетом, који је након поздравног говора представио информацију о раду СИР Србије између две седнице ИО.

У даљем току седнице усвојени су предлози Програма и плана рада, као и финансијског плана Савеза за 2023. годину, а договорен је и модалитет ово-

годишњег обележавања Међународног дана особа са инвалидитетом.

Председник СИР Србије изразио је захвалност Николи Селаковићу, министру за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и помоћници министра Биљани Барошевић, који су у протеклом периоду обишли велики број организација особа са инвалидитетом.

М. Ј. Божидар Цекић

Напредак у области туризма

Председник Покрајинске владе Игор Мировић и председник Привредне коморе Војводине (ПКВ), Бошко Вучуревић, 6. јуна ове године, у Културној станици „Еђшег“, у Новом Саду, уручили су признања „Капија успеха“ за 2022. годину, која традиционално додељује ПКВ за достигнути квалитет услуга у категоријама угоститељско-туристичке делатности, које на најбољи начин промовишу туристичке потенцијале Војводине.

Председник Игор Мировић је истакао да се у области туризма у АП Војводини бележи значајан напредак.

– У тој области имамо велики напредак када је реч о параметрима и показатељима не само у односу на 2021, за коју можемо рећи да је година кризе због пандемије, него и у односу на 2019. годину. Војводина је све више дестинација која привлачи туристе не само из региона, већ и из целог света. Задовољан сам што видим људе који својим радом, капиталом и трудом запошљавају немали број радника и тиме чине укупну привредну активност још квалитетнијом. Ми смо за подршку привредним субјек-

Игор Мировић и Бошко Вучуревић са лауреатима Капије успеха

тима чији пројекти доприносе развоју туристичких потенцијала Покрајине издвојили 314 милиона, а за подршку удружењима грађана и другим непрофитним организацијама још 40 милиона динара. Прошле године АП Војводину посетило је готово 690 хиљада домаћих и страних туриста – навео је Мировић и додао да ће према резултатима из прва четири месеца ове године, ти бројеви у 2023. бити премашени јер је у том периоду у Војводини боравило за девет одсто више

туриста него у истом интервалу прошле године.

Председник ПКВ Бошко Вучуревић истакао је да овим признањем Комора жели да награди најбоље из различитих сегмената туристичке понуде АП Војводине.

– Захваљујући успешној сарадњи са привредним коморама у региону, у протеклих годину дана успели смо да организујемо бројне активности које доприносе унапређењу и развоју туризма. У прва четири месеца 2023. Војводину је посе-

тило више од 177.000 туриста и забележено је 524.000 ноћења. Задатак свих нас је да и даље радимо на унапређењу постојећих и креирању нових туристичких производа – казао је Вучуревић.

А добитници признања „Капија успеха“ ове године су: Фестивал европског филма Палић у категорији манифестационог туризма, Винарија „Бјелица“ у категорији винског туризма, Тврђава „Бач“ у категорији културно-историјског туризма, ресторан „Сокаче New Way“ у категорији гастротуризма и Хотел „Нордик“ у категорији велнес и спа туризма. Привредна комора Војводине доделила је признање и Немањи Димићу за допринос унапређењу и афирмацији туризма на територији АП Војводине кроз иновативни пројекат – Туристички самит Војводине.

У име добитника на признањима је захвалио извршни продуцент Фестивала европског филма Палић, Илија Татић, који је истакао да је препознат напор, труд и резултат награђених и поручио да само сви заједно можемо да поспешимо потенцијал који има наша земља.

М. Мектеровић

БЕСПОВРАТНА СРЕДСТВА ЗА МЛАДЕ ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ У ВОЈВОДИНИ

Подршка останку младих на селу

Потпредседник Покрајинске владе (ПВ) и секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство у ПВ, Владимир Галић, уручио је 20. јуна уговоре у укупној вредности од 200 милиона динара корисницима који су остварили право на средства по конкурс за подршку младима у руралним подручјима у Војводини у 2023. години. Минималан износ, додељен по једној пријави, износи до 500 хиљада динара, док је максималан износ бесповратних средстава који је неки пољопривредни произвођач могао остварити путем овог конкурса 1,5 милиона динара. Право на поменута средства остварила су 163 пољопривредна произвођача који су млађи од 40 година и имају регистрована пољопривредна газдинства.

– Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство је овом конкурсном линијом подржао унапређивање и развој биљне и сточарске производње. Млади су на тај начин стављени у најшири могући контекст, те смо средства наменили онима од 18 до 40 година. Бесповратна средства за подршку инвестиција по овом конкурс утврђују се у износу до 90 одсто укупно прихватљивих трошкова, од чега 75 одсто плаћамо авансно – казао је Владимир Галић и поручио корисницима да додељена средства искористе до краја 2023. године.

Према његовим речима, циљ овог конкурса је да млади људи остану на селу или да се одлуче на повратак у рурална подруч-

Млади пољопривредници приликом потписивања уговора

ја. На тај начин ће се променити демографска слика у селима и старосна структура, што ће омогућити селима да живе. Покрајински секретар је подсетио и на то да се овај конкурс примењује од 2017. године и да је до сада скоро хиљаду младих пољопривредника већ добило средства по том основу.

М. Мектеровић

У НОВОМ САДУ КОНФЕРЕНЦИЈА ПРЕДУЗЕТНИЦА „БИЗНИС НА ШТИКЛАМА“

Циљ – већи број власница предузећа

У Конгресном центру „Мастер“ у Новом Саду, 15. јуна отворена је седма Међународна конференција предузетница „Бизнис на штиклама“, која важи за највећи скуп предузетница у овом делу Европе. Теме овогодишње конференције биле су: извори финансирања, маркетинг, продаја и социјално предузетништво, а на скупу су уручена и признања Предузетница године.

Осим личних прича успешних предузетница из Србије и региона, ове године у Новом Саду организована су стручна предавања и панели са фокусом на социјално предузетништво и развој жена у предузетништву.

Потпредседник Покрајинске владе, Бранко Ђурчић, који је на челу Савета за координацију и праћење активности у области економског развоја на територији АП Војводине, истакао је да је Савет препознао женско предузетништво и економско оснаживање жена као једну од кључних тема и да на то утиче многобројним мерама подршке, а да оснаживање жена има утицаја и на подстицање запошљавања.

– Кроз низ активности које је спровео Савет, Покрајинска влада, односно Покрајински секретаријат за привреду и туризам, учинили смо доста у протеклом периоду по питању женског предузетништва. Мапирали смо предузетнице у Војводини које су власнице привредних субјеката преко 51 одсто. За нас је било важно да утврдимо да се жене заиста баве бизнисом и дали им је потребна помоћ. Кроз низ едукација, округлих столова, конференција и разговора са предузетницама и невладиним сектором хтели смо да детектујемо проблеме са којима се жене предузетнице суочавају, шта је неопходно да уради покрајинска администрација и како да се концептирају конкурси. У томе смо успели и недавно је успешно реализован конкурс којим смо финансијски помогли 83 предузетнице – казао је Ђурчић.

Покрајински секретар за привреду и туризам, др Ненад Иванишевић, рекао је да Секретаријат са кабинетом потпредседника Покрајинске владе и Саветом развија женско предузетништво на територији АП Војводине.

Предузетница године Сања Хајдарпашић Протић

– У претходне три године више од 190 милиона динара доделили смо женама које руководе у предузећима, односно предузећима у којима жене ефективно доносе одлуке, у којима су управљачи. До сада је то један од највећих издвојених износа Секретаријата. Идемо ка равноправности полова, јер она још увек није апсолутна, према статистичким подацима, односно број жена које су власнице предузећа није достигао 50 одсто – истакао је Иванишевић, изразивши наду да ће мерама Секретаријата успети да се достигне тај проценат удела жена у власничкој структури предузећа.

Председница Удружења „Бизнис на штиклама“, Софија Бајић, која је уручила и признања за предузетницу године Сањи Хајдарпашић Протић и Бранки Ћасић, навела је да се на конференцији стичу информације и знања како да се истраје и постигне успех упркос амбијенту и околини и увреженим стереотипима у друштву. Предузетницама је поручила да је потребно да изађу из зоне комфора и да се за сваки проблем који имају обрате Удружењу, које сада већ броји око 300 предузетница и потенцијалних предузетница, не само из Србије већ из читавог региона.

М. Мектеровић

СКОРО ТРЕЋИНУ СТАНОВНИШТВА СРБИЈЕ МУЧИ ВИШАК

Гојазност озбиљан

Према подацима из 2019. године, чак 57,1 одсто нашег становништва старијег од 15 година било је прекомерно ухрањено, од чега је предгојазних било 36,3 одсто. Стопа гојазности је наставила раст, али на срећу то и даље није у оним размерама као у другим земљама Европе, попут Португалије, Мађарске или Турске где премашује стопу од 30 одсто. О превенцији гојазности важно

је говорити од детињства јер вишак килограма у том периоду и у адолесценцији води остатку прекомерне ухрањености и у старијем животном добу, па самим тим скраћује и животни век, речено је на конференцији „Превенција гојазности: будућност здраве нације“, одржаној 1. јуна ове године у Београду.

Директорка Сектора за уговарање здравствене заштите Републичког фонда за здравствено

Нови мандат Владимиру Лалошевићу

Годишња скупштина Уније послодаваца Војводине (УПВ) одржана је 31. маја ове године у Сремским Карловцима. Од претходне Скупштине нови чланови УПВ постале су компаније „Сеуфор“ Нови Сад, Info tim logistika, Нови Сад и „Gvožđar Inex“ Шид.

Досадашњи председник Уније послодаваца Војводине, Владимир Лалошевић, поново је изабран за челника УПВ у наредне четири године. Мандат је продужен и потпредседнику УПВ за Банат, Горану Нешићу из компаније „ДигиНет“ Зрењанин, а изабрана је и нова потпредседница за Срем – Јелена Милашиновић, власница и директорка „Domі Таре“ из Шида. Скупштини су присуствовали др Ненад Иванишевић, покрајински секретар за привреду и туризам, његов заменик Палимир Тот, и Милан Јарић, в. д. помоћника за туризам и регионално привредну сарадњу; Андреја Бркић, Горан Алексић и Драган Лазаревић – представници Уније послодаваца Србије, Томислав Стајић, секретар Савеза самосталних синдиката Војводине, Милица Селић из

Покрајинског Социјално-економског савета и Ненад Марковић, в. д. декана Факултета за менаџмент из Сремских Карловаца.

Ненад Иванишевић је навео да је неопходно стратешко повезивање и заједнички рад са партнерима на креирању политика и бољег животног стандарда становника, као и пружање помоћи приватном сектору, предузетницима, те њихово повезивање и јачање свести о савременим трендовима и дигитализацији привреде као важном аспекту савременог пословања.

Покрајински секретар је истакао значај активног учешћа Уније и њених чланова у изради практичних решења намењених предузетницима и онима који желе да се упусте у предузетничке воде, са иновативним приступом који би био свима доступан.

Лалошевић је навео да је током протекле четири године УПВ заједно са чланством прошла један ролеркостер догађаја.

– Било је ружних догађаја: пандемија, рат у Украјини,

Излагање Владимира Лалошевића

губитак дела припадајућих финансијских средстава, губитак пословног простора УПВ. Међутим, било је више лепих: велики број пројеката (14 као партнери и учешће у шест пројеката УПС), нове партнерске организације, два нова пословна простора, промене концепта рада у бизнис оријентисан, који и јесте природан чланству које окупљамо – рекао је Лалошевић и истакао да су они пре свега предузетници.

Председник УПВ је подсетио да је током пандемије пружана помоћ привредницима да схвате потребу и вредност дигитализације.

– Тиме смо створили услове да већ данас најавимо, а од септембра кренемо и са активном обуком чланства у проце-

су модернизације пословања. Да бисмо могли да применимо све оно што доноси дигитализација и нови начини пословања, потребни су нам млади, образовани, инклузивно и родно равноправно освешћени људи. Из тог разлога смо поносни на учешће у низу пројеката везаних за образовање, зелену економију, женско предузетништво, инклузију, дигитализацију, сарадњу послодаваца и синдиката на европском и локалном нивоу – рекао је председник УПВ.

У наставку седнице говорило се о пословној адаптацији у вртлогу светских промена, односно о томе шта од глобалне политике до локалних дешавања може да утиче на пословање компанија у Србији.

Мирослав Мектеровић

КИЛОГРАМА

здравствени проблем

осигурање, Мирјана Узуновић Мако, рекла је да ће се држава у наредном периоду превенцијом и раном дијагностиком гојазности бавити системски улагањем у мере превенције и да РФЗО од маја месеца на основу упута изабраног лекара осигурањем пружа услуге саветовања у вези са исхраном, али и хируршко лечење укључујући и гастрични балон у случајевима када је то неопходно.

– РФЗО обезбеђује и рехабилитацију деце због превенције компликација гојазности у трајању од 21 дан у специјалној болници „Чигота“ – рекла је Узуновић Мако и додала да се превенција гојазности пре свега огледа у уравнотеженој исхрани и одговарајућој физичкој активности.

На конференцији је још истакнуто да гојазност није само естетски проблем, већ представља и фактор ризика који може

изазвати бројне здравствене поремећаје и болести. Једна од највећих опасности је хипертензија или повишени крвни притисак. Изазивач је и других кардиоваскуларних болести, али и болести попут дијабетеса, канцера, оптерећења кичменог стуба. Истакнуто је и иницијатива за повећање часова физичког јер је установљено да је то једина активност коју поједина деца имају, а изнет је и забри-

њавајући податак да је због гојазности све више захтева за хирургијом и код адолесцената.

Конференцију „Превенција гојазности: Будућност здраве нације“ организовао је Структура центар за гојазност, European Communication Center и Удружење за едукацију и превенцију гојазности, а под покровитељством Министарства здравља и Министарства просвете.

М. Симовић-Максимовић

КАРАВАН ДИГИТАЛНА ЕКСПЕДИЦИЈА БОРАВИО У СОМБОРУ

И пензионери еГрађани

Караван „Дигитална експедиција“, покренут 2021. године на иницијативу председнице Владе Србије Ане Брнабић, током петка и суботе, 10. и 11. јуна зауставио се у Сомбору. Ова мобилна манифестација окупила је све генерације, укључујући и тинејџере, њихове родитеље, наставнике, али и најстарије суграђане, који су имали прилику да се упознају са кључним дигиталним вештинама 21. века, електронским услугама, основама дигиталне безбедности и писмености, као и другим погодностима дигиталног света и нових технологија.

Посебна пажња током „Дигиталне експедиције 2023“ усмерена је ка најстаријим суграђанима за које је Програм Уједињених нација за развој (УНДП) развио посебне обуке за стицање дигиталних вештина. У циљу олакшавања и обogaћивања њиховог свакодневног живота кроз стално учење и употребу дигиталних алата, у Удружењу пензионера Сомбор основан је Дигитални кутак за пензионере, за који је УНДП донирао два рачунара, уређај за штампање и скенирање. Након завршетка дигиталног каравана, обуке за старије биће настављене у овом Дигиталном кутку.

– Циљ овогодишње Дигиталне експедиције је да пружимо прилику свима да стекну и уна-

Велико интересовање за програм обуке – министар Михаило Јовановић (у средини десно) и градоначелник Антонио Ратковић

преде вештине које су кључне у 21. веку. У оквиру каравана посебно смо посвећени најстаријим суграђанима које, уз помоћ представника локалне Канцеларије за младе, учимо како да користе интернет, мобилне уређаје, друштвене мреже и електронске услуге – рекао је министар информисања и телекомуникација Михаило Јовановић приликом посете Градском удружењу пензионера Сомбор.

У Удружењу су га срдечно дочекале председница Ирена Живановић, секретарка Гизела Жужић, заједно са педесетак чланова који су изразили велико интересовање у вези са овим вишеструко важним про-

јектом и задовољство што су постали еГрађани. У тим тренуцима путем линка поздраве им је уживо упутила председница Владе Ана Брнабић која је поручила да са задовољством може да констатује да је сомборско удружење прави пример прилагођавања савременим методама дигиталне технологије. Премијерка је рекла и да је Влада Републике Србије препознала значај дигитализације за развој земље, привреде и друштва и да издваја значајна средства за изградњу дигиталне инфраструктуре и дигиталне писмености.

Градоначелник Сомбора Антонио Ратковић изразио је захвалност што је караван окупио све генерације доласком

у Сомбор. Старији и млади су имали прилику да се упознају са кључним дигиталним вештинама, електронским услугама, основама дигиталне безбедности и писмености, као и осталим погодностима које нуди дигитални простор и омогућавају нове технологије – рекао је Ратковић.

Отварању каравана у Сомбору присуствовали су и државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Лав Пајкић, државни секретар у Министарству за информисање и телекомуникације, Дејан Парчеџић, заменик директора Канцеларије за ИТ и електронску управу, Зоран Мишић, и члан Одбора за европске интеграције Народне скупштине и народни посланик, Горан Милић.

Караван „Дигитална експедиција“ се спроводи уз подршку Министарства информисања и телекомуникација, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Канцеларије за ИТ и еУправу и Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, у партнерству са Програмом Уједињених нација за развој (УНДП), Америчком агенцијом за међународни развој (УСАИД) и европском организацијом Propulsion.

Синиша Стричевић

НОВА СОЦИЈАЛНА УСЛУГА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА

Домаћин у заједници

Центар за пружање услуга социјалне заштите, који је град Сомбор основао 2021. године са намером да унапреди социјалну заштиту и да она буде доступна свима којима је потребна, ових дана је покренуо нову услугу под називом „Домаћин у заједници“.

Ова услуга је намењена старијим, оболелим и особама са инвалидитетом у случајевима када је породична подршка недовољна или нерасположива, у складу са процењеним индивидуалним потребама особе која услед немоћи, болести или инвалидитета не може самостално да задовољи потребе домаћинства.

– Услуга „Домаћин у заједници“ подразумева обављање свих оних захтевнијих физичких послова у домаћинству, одржавање дворишта, кошење траве, припрему огрева за грејну сезону, уношење у помоћне просторије, затим ситније поправке у домаћинству као што су замена брава, квака, осигурача, сијалица – истиче Јелена Стакић, директорка Центра, и наглашава да је за кориснике новчане и социјалне помоћи и сва она лица чији приход по члану домаћинства не прелази ниво социјалне сигурности, ова услуга потпуно бесплатна.

– Сви остали корисници партиципирају у цени услуге у складу са партиципативном скалом, а разлику до пуне цене трошкова сноси град Сомбор – наводи Јелена Стакић.

Корисници којима је оваква услуга неопходна треба да поднесу захтев у Центру за социјални рад, а поред очитане личне карте, потребно је да доставе медицинске извештаје и доказе о приходима.

Град Сомбор је за услугу „Домаћин у заједници“ издвојио четири милиона динара, док укупно издвајање за услугу „Помоћ у кући“ износи тридесет милиона динара.

Љ. Адамовић

Уточиште за душу и мелем за тело

Обележавање Светског дан музике – 21. јуна, био је одличан повод да се подсетимо свих благодети овог феномена који својим универзалним језиком повезује људе у различитим културама и временима.

Како живимо у свету којим све више владају хаос, бука и отуђеност, свима нам је потребно уточиште. Музика је управо то – склониште у коме можемо пронаћи мир и повезати се пре свега са собом, а онда и са другима.

Чувени дански писац Ханс Кристијан Андерсен рекао је: „Где речи затаје, музика говори“, док је антрополог Клод Леви-Строс истицао да је музика „највиша мистерија људског знања“. И заиста јесте тако. Језик музике превазилази све баријере – пол, године, границе, националност, веру... и обраћа се директно нашој души на начин на који то речи никада нису и неће моћи. Музика поседује невероватну моћ да пробуди осећања, оживи сећања и омогући да искажемо оно што осећамо.

Током година у свету су спроведене бројне студије које говоре о позитивном утицају музике на људе свих животних доба, а посебно на оне старије.

С обзиром на то да музика дубоко дотиче наша осећања, сматра се да је њен утицај на емотивно стање непроцењив. За оне који се суочавају са различитим изазовима који прате старост (одлазак у пензију, ограничена покретљивост, губитак вољене особе...) и често доводе до осећања анксиозности, усамљености и депресије, музика може бити лек. Она има моћ да „подигне“ расположење и донесе радост. Слушање омиљених мелодија из младости буди сећања и ствара осећај утехе, припадања и среће. Музика стимулише позитивна осећања, смањује симптоме анксиозности и депресије, обезбеђује емоционалну подршку и

повољно утиче на опште психичко стање.

Поред утицаја који има на ментално и емоционално здравље, она нуди и читав низ бенефита за физичко здравље сениора. Истраживања су показала да слушање музике смањује ниво стреса и снижава крвни притисак. Ритмичност стимулише кретање и плес, те може значајно побољшати координацију, равнотежу, као и флексибилност. Утврђено је да музика повећава покретљивост али и да повољно утиче на отежани ход, што је чини ефективним ала-

Терапијско дејство

У свету је у прошлом веку постала веома популарна музикотерапија. Реч је о виду терапије који је базиран на доказима, сигуран и ефективан, а који користи благотворно дејство музике у циљу побољшања свеукупног здравственог стања пацијента. Музикотерапија се примењује код пацијената свих узраста (од деце са различитим здравственим проблемима и сметњама у развоју до старијих), а спроводе је сертифицирани музикотерапеути. Иако се у свету музикотерапија увелико примењује, код нас она још увек не заузима место које јој припада.

то у физикалној терапији и управљању различитим болестима, укључујући и Паркинсонову.

Слабљење когнитивних функција је још један од проблема који се јавља у старости а како музика активира различите регије мозга, она представља одлично средство за одржавање и унапређење когнитивних способности. Група истраживача у Шпанији бавила се овим питањем и дошли су до закључака да је код особа које свирају неки инструмент одмалена ризик да оболе од деменције и Алцхајмерове болести мањи. Код оних који су касније у животу почели да се баве музиком, ефекти су били слични

али краткотрајни јер су побољшања когнитивних функција престајала ако би потпуно престао и музички „тренинг“. Поред наведеног, чак и само слушање музике повољно утиче на памћење, појачава пажњу и концентрацију и подстиче менталну агилност.

Интересантно је да музика има и социјални аспект који се не сме занемарити, нарочито ако знамо колико је за старије особе важно да одржавају контакте и да се не препуштају самоћи. Учествовање у различитим музичким активностима попут певања

у хору или свирања неког инструмента, подстиче социјалне релације и развија осећај припадности. Чак и разговор о музици може бити добра полазна тачка за склапање нових пријатељстава. Учествовање у различитим музичким радионицама за старије је одличан начин да развијете неку нову вештину и да се при том дружите, сарађујете и повећате своје самопуздање. Уз то, одласци на концерте и музичке приредбе са вршњацима обезбеђују социјалну интеракцију, јачају припадност и заједништво, док истовремено смањују осећај изолације и усамљености што аутоматски утиче на општи квалитет живота и здравствено стање.

Поред тога, музика има и једну „супермоћ“ – путовање кроз време. За многе сениоре музика је моћна временска машина, која распламсава сећања и омогућава да стазама прошлости корачамо кроз најважније тренутке наших живота, да их поново доживимо и проживимо.

Препознавање значаја музике и њено укључивање у свакодневни живот сениора је од изузетне важности, јер стимулисњем сећања, подстицањем когнитивних функција, побољшањем расположења и неговањем физичког здравља и социјалних веза, музика побољшава али и обогаћује живот старијих особа.

Драгана Лукић Лазовић

ПЛАНИНА КУКАВИЦА – РАЈ ЗА ЕКОЛОГЕ И СВЕ ОСТАЛЕ

Лисичји дан на Сунчевом брегу

Планина Кукавица удаљена је око двадесетак километара од Лесковца и спада у најшумовитије планине Србије. По оцени стручњака и љубитеља овог краја, она нуди непроцењиво богатство нетакнуте природе и лепоту кањона брзе планинске реке Вучјанке. У врлетима ове планинске лепотице, у живописном засеоку Баре, на преко хиљаду метара надморске висине, окупила се 10. јуна повећа група љубитеља природе и гљивара свих узраста из више миколошко-гљиварских и еколошких друштава централне Србије.

На манифестацији под називом „Дани гљива“ или „Лисичји дан“ у берби „лисичарке“ учествовали су и чланови биолошких секција лесковачких основних и средњих школа. Овај јединствени скуп младих еколога и гљивара заједно су организовали Еколошко друштво „Влајна“, Планинарско-скијашки клуб „Кукавица“ и Планинарски савез Србије.

Целодневном дружењу младих еколога домаћини су били познато сеоско туристичко домаћинство „Сунчев брег“, у власништву младе Селене Јова-

Учеснице манифестације на планини Кукавица

новић, која је удајом своју сремску равницу заменила лепотом шумовите Кукавице.

Окупљеним еколозима и гљиварима у име управе града Лесковца обратила се Јелена Миљковић, члан Градског већа Лесковца, која је истакла да се манифестацијама које промовишу природне лепоте лесковачког краја, здраву животну средину и туристичке потенцијале села шаље најлепша слика о Лесковцу и да град увек стаје иза таквих идеја.

Градоначелник Лесковца са еколозима и члановима удружења гљивара

– Град Лесковац ће средствима из свог буџета максимално стимулирати развој еколошког и планинског туризма на Кукавици. Циљ нам је уређење путне инфраструктуре и максимално приближавање овог и других домаћинстава потенцијалним етно-туристима којих је на нашу велику радост све више – нагласила је Јелена Миљковић.

Овом дружењу у природи присуствовао је и градоначелник Лесковца др Горан Цветановић са сарадницима. А за потпу-

ни доживљај, вредне домаћице подкукавичких села, надомак лесковачке варошице Вучје, одржале су мали сајам ручних радова и домаћих производа и присутнима понудиле бројне ђаконије од гљива и планинског биља.

Захваљујући искусним лесковачким гљиварима, по нашем сазнању, тога дана на пропланцима Кукавице пронађено је и неколико до сада непознатих врста гљива.

Т. Стевановић

У СВРЉИГУ ОДРЖАНИ ДАНИ БИЉА И ГЉИВА

Успешни упркос киши

Почетком јуна у Сврљигу је одржана традиционална манифестација „Дани гљива и биља“, посвећена овим даровима природе. Све време манифестацију је пратила киша која је омела и организаторе и бераче и посетиоце. Ипак, на терену рибарске Дубраве и Липнице организоване су две бербе гљива и биља. Затим и дружења, посета Преконошкој пећини, а у градском парку изложба гљива и такмичење за чувени Пастирски котлић.

Манифестацију која добија на значају отворио је Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг. Он је истакао значај догађаја на коме се представља право богатство Сврљишких планина, шума и поља.

– Откупом и прерадом гљива и биља бави се 16 задруга и готово целокуп-

на берба се извози, што доноси зараду и њима и берачима – казао је Марковић.

Председник Удружења грађана „Сварог“ Зоран Милојић истакао је да је упркос лошем времену манифестација успешно приведена крају. Задовољно је било и око стотину берача из Новог Сада, Пожаревца, Костолца, Власотинца, Ваљева, Зајечара, Књажевца, Ниша и са Копаоника, јер су упркос кишном времену остварили солидну бербу. Ове године Миколошко-гљиварски савез Србије организовао је полагање за комерцијалног берача гљива.

Победник такмичења за Пастирски котлић је екипа Green Peak из Сврљига, друго место освојило је Гљиварско друштво Ниш а треће Актив жена Свр-

љиг. Победницима су уручене награде и дипломе.

Манифестацију су организовали Удружење грађана „Сварог“ из Сврљига и Миколошко-гљиварски савез Србије, под покровитељством општине Сврљиг.

С. Ђорђевић

Пензионери равни омладини

На највишем врху Златибора – Торнику, 10. јуна обележен је Светски дан велнеса који се слави у више од сто земаља света. Организацију је финансирала златиборска „Голд гондола“ која је у исто време чланица Кластера здравственог, велнес и спа туризма Србије. Промоција велнеса и вежбања усмерена је пре свега на мотивацију људи за увођење здравих навика и активног начина живота.

Тако су на Торнику радост овог дана игре и здравог живота поделили заједно плесни клуб из Ужица, чланови Удружења пензионера Чајетина, Карате клуб „Рујно“, Планинарски клуб „Торник“, мали матуранти Основне школе „Димитрије Туцовић“ из Чајетине и запослени у ЈП „Голд гондола Златибор“. За све учеснике била је организована бесплатна возња од центра Златибора до врха Торника, а љубазни домаћини Јелена Танасковић и Ивана Лазовић свим учесницима су пожелеле

Сарадница Гласа осигураника, 90-годишња Велинка Бисић, игра као омладинка

На Дану велнеса и чланови Удружења пензионера Чајетина

ли добродошлицу и пријатну возњу жичаром. Тих невероватних 25 минута ваздушне трасе са погледом на живописне пејзаже расцветалих ливада Златибора и на Рибничко језеро, где се налази и међустаница, свим учесницима су пружили велике импресије.

А на самом врху, на крајњој станици гондоле Торнику, где је надморска висина 1.496 м, уз звуке музике плесне школе из Ужица, отпочело је славље кроз плесове и народна кола.

Заблистали су млади учесници у својим белим костимима, играјући и певајући зумбу заједно са фолклорном групом пензионера из Чајетине. Уследила су и народна кола, Ужичко и Влашко. Одјекивали су звуци музике где се вило и играло коло младих и старих.

Учесници су својом енергијом и плесом задивили бројне посетиоце који су уживали у изузетном призору који се ретко могао видети на сунчаном Торнику. На завршетку уследило је освеже-

ње Краљевом водом са Златибора и другим напацима, а при повратку у центар Златибора чули су се поздравци: „Довиђења, видимо се опет!“

А ми кажемо – плес је једна од најбољих физичких активности које помажу у очувању кондиције и штите од вишка килограма, а подједнако је важан и као терапеутско дејство на психу и ослобађање од стреса. Зато свако за себе може издвојити мало времена да се посвети игри и ужива у музици.

В. Бисић

У ЛЕСКОВЦУ 14. МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА ТРЕЋЕГ ДОБА

Промоција радости и виталности

У организацији Удружења пензионера града Лесковца 19. јуна ове године одржан је 14. Међународни фестивал фолклора трећег доба. Фестивал је отворила народна посланица Марија Јовановић, у присуству заменице градоначелника др Лидије Димитријевић и народне посланице Андријане Васић, а учесници су се представили свечаним дефилеом кроз град.

Званичан почетак фестивала означио је председник Савеза пензионера Србије, Андреја Савић, уз оцену да је та смотра постала традиција и пожелело да траје још дуго.

– Савез пензионера Србије је ову манифестацију уврстио у своју агенду републичких скупова посвећених култури и културном стваралаштву наших најстаријих суграђана, а победник данашњег фестивала биће учес-

Домаћини у свечаном дефилеу

сник на финалној манифестацији која ће се у рану јесен одржати у Врњачкој Бањи – рекао је Савић. Народна посланица Марија Јовановић нагласила је да је фестивал заправо промоција радости, виталности, елана и енергије трећег доба.

– Важно је схватити да старост и године нису баук и да их се не треба бојати. Сви данашњи учесници су пример како старост може бити весела и лепа, а да је

свака бора и искуство заправо неизмерно богатство. Још једном хвала вам за утабане стазе којима корачамо – поручила је.

Ове године на фестивалу су учествовале фолклорне секције пензионера из Смедеревске Паланке, Неготина, Зајечара, Бољевца, Кочана, Књажевца, Врања, Бора, Мајданпека и Врњачке Бање, као и из Бугарске и Северне Македоније. Победници су били чланови Фолклор-

Андреја Савић званично отворио фестивал

не секције града Лесковца, друго место су поделили Мајданпек и Врњачка Бања а треће фолклораши Зајечара и Врања.

Председник Удружења пензионера града Лесковца, Драган Динић, истакао је да фолклор у данашњем облику поприма све облике друштвеног живота, све оно чиме се човек бави и унапређује свој живот, своју средину и државу, а да организација фестивала не би била таква без велике подршке и разумевања локалне самоуправе и Савеза пензионера Србије, на чему им се Удружење дубоко захваљује.

Д. Коцић

У ЗЕМЉИ ИЗЛАЗЕЋЕГ СУНЦА ЖИВИ НАЈВЕЋИ БРОЈ СТАРИЈИХ И СТОГОДИШЊАКА

Јапан – лидер у старењу

Осим што је место на земљи где се Сунце прво појави, Јапан је несумњиво број један у свету по још много чему. Једна је од најразвијених економских сила и предводник у развоју технологије. Јапанци су и најписменији народ на свету са процентом писмених од чак 99 одсто. Још су расно, етнички и културно најхомогенија нација, службени језик је управо јапански и говори га 99,5 одсто становништва. Подугом списку треба додати и да је Земља излазећег сунца са 50.000 стогодишњака последњих деценија и лидер у старењу.

Јапанска популација броји око 128 милиона становника и има највишу очекивану животну доб на свету, око 81 годину. Пре две деценије скоро петина (19,8 одсто) јапанске популације имала је више од 65 година, 2020. још 10 одсто више, а процењује се да ће до 2040. удео старог становништва бити 35 процената. Због тога се земља суочава са великим проблемом – сталним порастом оболелих од деменције. У 2015. у Јапану је регистровано 4,6 милиона дементних особа и исто толико оних који су спадали у ризичну групу. Још тада су тамошњи стручњаци упозоравали на лоше прогнозе и предвиђали да ће 2025. више од трећине популације бити старије од 65 година, односно да ће сваки пети пензионер патити од деменције.

Последице су већ тада биле видљиве, па је тако забележено да су у периоду од само две године у више од половине саобраћајних несрећа са смрт-

ним исходом починиоци или жртве биле особе са умањеним когнитивним способностима. Такође, деменција је друга на листи познатих разлога нестанка људи у Јапану, одмах после породичних размирица, а далеко испред криминала, отмица и убиства. Број несталих особа у Јапану због деменције скоро се удвостручио у последњој деценији. У 2019. забележен је рекордан број – 17.479 особа. Велика већина је пронађена у року од недељу дана, а неки након више од две године. Један број је нажалост страдао, махом у саобраћајним несрећама. Поред тога, трећина крађа почињених у супермаркетима дело је оболелих од деменције.

Стога демографски стручњаци и планери владе нису губили

време па су 2015. објавили пакет мера у борби против деменције, због чега се за Јапан каже и да је лидер у приступу старим друштвима и у реформама чији је циљ прилагођавање последицама старења. Предност је дата превенцији и раном откривању болести, већ у 40-им и 50-им годинама живота, а затим и иновацијама у здравственом систему. Једна од првих иницијатива била је усмерена на развој домова и друштава за бригу о оболелима од деменције.

Програм који су предводили Јапан и Велика Британија резултирао је обуком више од 11 милиона људи само у Јапану за подршку онима који живе са овим стањем, омогућавајући им да наставе да живе испуњене и независне животе. Извршене су и промене закона о запошљавању који подржава неговаће да остану на свом послу прилагођавањем радних места, а породици омогућава флексибилно радно време како би се дала шанса и осталим члановима да помогну у нези. Међутим, од суштинског значаја је, сматрају Јапанци, наћи начине да они који живе са деменцијом

остану што дуже запослени, а то је могуће тако што ће се посао прилагодити њима а не они послу. Такође, повећање плаћених и професионалних неговатеља омогућава одрживост постојећих механизма дугорочне неге.

Извесно је да Јапан на све начине показује да је друштво које има слуха за потребе дементних особа. Ради побољшања квалитета живота особа са овим стањем прилагођене су и услуге које живот чине лакшим, од испоруке хране и других потрепштина на кућну адресу, до обиласка и постављања уређаја за праћење особа које живе саме. Иде се до најситнијих детаља, па на пример, произвођачи електронских уређаја и мобилни оператери нуде опцију да уређаји аутоматски шаљу мејлове родбини самаца са обавештењем колико је уређај употребљен или напуњен. Многе јапанске фирме производе и локаторе које се каче на одећу како би локација особе увек била позната ближњима, а домаћи инжењери направили су батерије које се пуне кинетичком енергијом коју производи вибрација тела приликом хода, па је могућност да остану без напајања искључена. Такође, познато је да се на јапанском тржишту већ дуже време продају и симпатични роботи у облику пса или фоке, који захтевају бригу и воле да се мазе, ублажавајући на тај начин осећај самоће, а у плану су и хумани роботи који би подстицали комуникацију.

Ширење проблема деменције међу старијом популацијом у Јапану довело је и до развоја уносне индустрије за производњу учила и помагала којима би се поново активирале мождане вијуге, као што су јефтине вежбанке и приручници намењени стимулисању центара за мишљење, памћење, концентрацију.

Марија Симовић Максимовић

Хмељ – савезник у памћењу

Јапански научници спровели су занимљиво испитивање везано за испијање пива и концентрацију. Показало се да је пиво не само добро за мозак него би могло да повећа ниво концентрације и да убрза мисаоне процесе, а за то је заслужна конзумација хмеља који смањује ниво стреса и побољшава расположење. Студија је открила да су испитаници који су конзумирали суплементе који садрже екстракте горког хмеља постигли боље резултате у тестовима памћења.

Скоро савршен дом

Крајем јуна Economist Intelligence Unit (EIU) објавио је свој годишњи Глобални индекс животне способности, а главни град Аустрије поново је на врху ове ауторитативне студије о светским градовима најприкладнијим за живот. Беч је другу годину заредом први од 172 анализирана града, иза њега је Копенхаген, па аустралијски Мелбурн и Сиднеј, а међу најбољима су и Ванкувер, Цирих, Калгари, Женева, Торонто, као и Осака и Окланд који деле десето место.

Беч је на овој листи доминирао и пре прекида 2020. и 2021. због ковида, а ове године, према извештају, има „победничку комбинацију стабилности, добре културе и забаве, поуздане инфраструктуре и примерног образовања и здравствених услуга“. Иначе, у последњој деценији Беч се дефинитивно сврстао међу градове најбоље за живот са осам првих места на свим значајним годишњим ранг-листама. Томе је највише допринео висок ниво безбедности, модеран и беспрекоран систем јавног превоза и фактори животне средине – ниско загађење и много зелених површина. Осим тога, бечко јавно здравство и становање су једни од најбољих у Европи, а као што многи путници знају, главни град Аустрије има и пребогату културну понуду.

Да кренемо од квалитетног окружења – Беч је већ дуго фокусиран на чисте зелене површине, воду и ваздух, смањену буку и еколошки прихватљиву енергију. У складу са значајним смањењем удела аутомобила у саобраћају, активно се промовише пешачење, а да би наградио шетњу, возњу бициклом или коришћење јавног превоза, Беч је тестирао и прву „Culture Token“ апликацију на свету: у замену за „зелену мобилност“ становници Беча добијају виртуелни токен који могу да мењају за карте за реномиране културне институције.

Још један веома цењен фактор о коме се мање зна је квалитет бечке воде из чесме. Становници добијају свежу изворску воду која стиже са планина Хохшваб у Горњој Штајерској преко планинског цевовода директно до њихових купатила и кухиња. А било да су житељи или туристи, на располагању им је и хиљаду јавних чесама за пиће.

О једном од најгушћих, најпоузданијих и најмодернијих система јавног превоза на свету писано је већ много пута: ако сте у Бечу, можете да користите неку од 143 линије, са више од 5.000 станица јавног превоза, пет линија метроа, 29 трамвајских и 90 аутобуских линија. Другим речима, где год да се неко нађе у граду, скоро никада није удаљен дуже од пет минута од станице неког превоза.

Што се тиче здравствене заштите, на ранг-листи најбољих здравствених система широм света Аустрија се налази на четвртм месту. Сваки становник земље има приступ бесплатној здравственој заштити захваљујући доприносима од пореза. Приступ одличној медицинској нези у Бечу је и даље лакши него у многим европским градовима, апотеке су добро снабдевене и грађани плаћају само ниске партиципације на одређене лекове.

А тајна добрих услова становања вероватно је у томе што је од почетка 20. века Беч грађен за смештај два милиона становника. Број становника је знатно смањен кроз два светска рата и данас је Бечлија нешто мање од 1,9 милиона. Током наредних година главни град Аустрије планира изградњу неколико десетина хиљада станова па се очекује да ће се на тај начин кориговати и цене некретности. Иначе, у граду је прилично популаран и модел социјалних станова јер нуди квалитетно субвенционисано становање.

Не морате бити стручњак за Беч да бисте знали да су његова главна обележја, уз кафу и сахер тарту, култура и уметност. У просеку, Беч организује седам великих догађаја из културе дневно. Сасвим је нормално да бечка породица средње класе има годишњу карту за оперу или позоришну претплату, или да се спрема за неки од 450 годишњих балова (да не спомињемо чувени Хор бечких дечака, Шпанску школу јахања или Бечку филхармонију). Зато и преглед оперских премијера у главним вечерњим вестима, како кажу, има већу гледаност него природне катастрофе.

Уз све то, Беч је веома сигуран град – тврде да је у протеклих 10 година стопа кримина-

ла смањена за 16,5 одсто, а безбедност је један од најважнијих фактора квалитета живота. Пошто се за најбоље место за живот не би квалификовао без социјалне укључености, град као што је Беч такође мора да има резултате и у овој области. Највиша ранг-листа за „просперитет и инклузију“ (PICSA награда 2019) показује да главни град Аустрије гради просперитет на друштвено инклузивном нивоу, омогућавајући максималном броју становника да у њему учествују. У ствари, Беч спроводи сопствену Повељу за промовисање добросуседских односа између свих грађана, што укључује поштовање и толеранцију према различитим религијама, погледима на свет и истополним односима.

За сада једина озбиљна замерка најбољем месту за живот јесте радно време мало-продаје. Ко је покушао да у Бечу нешто купи недељом, зна да је то могао да уради на свега неколико (прометних) места у граду, а сувенире, слаткише или рецимо цвеће могао је да нађе само у строгом центру или на аеродрому. Због тога критичари знају да кажу да се Беч неће још дуго сматрати најбољим за живот ако не либерализује радно време.

М. Јовановић

ПОЛА ВЕКА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ОБРЕНОВАЦ

У врху по активности и резултатима

У просторијама Клуба пензионера у Обреновцу, које су реновиране и отворене прошле године, обележена је прослава педесет година постојања Удружења које је основано маја 1973. године. У претходних пет деценија расли су и развијали се и задржали примарни циљ у служби најстарије популације града на обали Колубаре. Од око 14.700 пензионера, колико живи на територији општине, чланску карту Удружења поседује око четири и по хиљаде најстаријих Обреновчана. Највећа пажња се поклања друштвеном стандарду и социјално угроженим члановима.

Обраћајући се присутнима, председник Удружења Петар Николић је навео да је УП Обреновац својеврстан сервис својим члановима кад је у питању рад Фонда солидарности, бесплатна рехабилитација преко Републичког фонда ПИО, обезбеђивање основних животних намирница и других потреп-

штина по повољним условима, организовање путовања, излета и сл. У први план изнео је плодносан рад Фонда солидарности и напоменуо да је прошле године подељено 927 позајмица, односно 61.169.000 динара.

– На месечном нивоу на располагању имамо пет милиона динара. До краја маја исплаћено је 293 позајмице у вредности од преко 20 милиона динара. Чланови имају могућност да им се од пензије одбија од један до три одсто, у зависности од рока враћања. Из касе Фонда у протеклом периоду на име посмртнине породицама 216 преминулих исплаћено је 11.708.000 динара. За бесплатан одлазак у бање преко Фонда ПИО конкурисало је 560 заинтересованих, од тога упуте је добило 123. Од почетка године организовано је шест једнодневних излета до Качарева, Новог Пазара, Суботице, Шида, Велике Плане и Златара,

Обележавању пола века удружења у Обреновцу присуствовали важни гости

а у плану је одлазак у Сокобању и на Рајац – рекао је председник општинске организације и као знак признања и поверења навео је организацију Олимпијаде трећег доба пензионера Београда.

Обележавању јубилеја присуствовао је и председник Савеза пензионера Србије, Андреја Савић, који је рекао да Обреновчани спадају у ред активнијих удружења и у сам врх кад се сагледавају резултати према параметрима у којој мери остварују своју мисију.

– Остварују своју мисију кад је реч о додели материјалне помоћи, побољшању друштвеног стандарда и активностима у корпусу друштвене солидарности. Као знак нашег поверења Обреновац је добио организацију Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба – казао је Савић.

У свечарском расположењу Петар Николић је уручио 40 захвалница заслужнима за рад и унапређење Удружења, као и представницима организација општине, града и Републике.

М. Ашковић

СЕДМИ СПОРТСКИ СУСРЕТИ ПЕНЗИОНЕРА ШУМАДИЈСКОГ ОКРУГА

Аранђеловчани домаћини и победници

Удружење пензионера општине Аранђеловац 10. јуна ове године било је домаћин Седмих културно-спортских сусрета пензионера Шумадијског округа. На смотри је наступило свих седам општина са по 10 учесника у пет спортских дисциплина. Манифестацију су посетили председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, и председник Надзорног одбора Покрета трећег доба Србије, Момчило Вуксановић Мома Брада, а у име локалне самоуправе учеснике и госте је поздравио Никола Обрадовић, председник Скупштине општине Аранђеловац.

Председник САПЕНС-а Андреја Савић је истакао значај оваквих културно-спортских манифестација, као и значај подршке коју држава даје пензионерима, а председник удружења пензионера домаћина Љубиша Гајић подсетио је да је ова

манифестација започета управо у граду под Букуљом, као и да представља припрему за републичку Олимпијаду која ће на јесен бити одржана у Врњачкој бањи.

После свечаног отварања и извлачења стартних бројева почела су надметања у хали Спортско-рекреативног центра Шумадија, у чијем саставу је и аранђеловачки шаховски клуб.

Сва такмичења су протекла у пријатељској и фер атмосфери, а у укупном пласману прва је била екипа Аранђеловца са 35 бодова, друго Лапово са 25 и трећа Рача са 20 бодова.

У свечаном делу програма наступило је 18 чланова Певачког друштва Удружења пензионера Аранђеловац, а након завршетка такмичења, додела признања, уз музику и дружење, обављена је у просторијама Удружења.

Победничка екипа Аранђеловца са освојеним трофејима

Следеће дружење и такмичење договорено је у Врњачкој Бањи за крај септембра ове године.

М. Миловановић

Задовољни постигнутим

Удружење пензионера општине Ариље основано је 20. маја 1973. године. У част тог датума одржана је редовна изборна Скупштина Удружења, коју је отворио председник Радомир Крчевица. Он је истакао да се Удружење може поносити постигнутим резултатима и захвалио је породицама оснивача, којима су уручене повеље и захвалнице. Признања Удружења добили су и председник општине Ариље Предраг Маслар, заменик председника општине Радиша Стефановић, потпредседник Савеза пензионера Србије Јован Павлица и други а посебну повељу добио је најстарији члан, 107-годишњи Живан Поповић.

Гости из Ужица, Лучана, Пожеге, Бајине Баште похвалили су рад Удружења, а констатацију да се добро ради изрекао је и Драган Китић, директор Филијале РФ ПИО Ужице.

У пакет остварених резултата председник Удружења уврстио

Прослава вредна јубилеја

је снажну помоћ чланству кроз главне активности усмерене на тражење решења за што бољи живот старијих Ариљаца.

– Челну функцију сам прихватио са око 250 чланова, а сада наше удружење броји 1100 правилно регистрованих чланова, за које смо у прошлој години обезбедили 432 пакета помоћи у сарадњи са општином Ариље и Фондом ПИО. Прикупили смо и обрадили 518 захтева за бањско лечење, а 51 члан је добио могућност да бесплатно

оде у бању. Набавили смо седам тона свињских полутки, са плаћањем у три рате, 1300м³ дрва на шест рата, велике количине пелета, обезбедили повластице за јавни превоз и много других припадности за бољи живот пензионера – навео је Крчевица.

У радном делу Скупштине једногласно је усвојен годишњи Извештај о раду и Финансијском пословању, а такође једногласно Радомир Крчевица изабран је за председника

Удружења у још једном четворогодишњем мандату.

Нови – стари председник захвалио је члановима Скупштине на избору и истакао да је он само први међу једнакима у тиму.

– Јер ово је тимски рад који захтева од сваког члана максималан ангажман, а ја ћу се трудити да задржимо и побољшамо односе са другим удружењима кроз разне видове сарадње, забавне, спортске и друштвене активности. Битно ми је да нагласим да у даљем раду желим да се поправи социјално и материјално стање чланова са нижим пензијама, као и помоћ болесним члановима – рекао је Крчевица.

Слављенички тон са Скупштине пренео се и на госте забаве приређене у част 50 година постојања и рада. Манифестацији је присуствовало око 350 гостију из шест округа, који су се забавили уз певачку групу „Прво зрно сунцокрета“ и богат музички програм.

Д. Стојановић

СКУПШТИНА И АКТИВНОСТИ НОВОГ ОПШТИНСКОГ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА НОВИ БЕЧЕЈ

Љубица Пескар поново председница

Средином маја Ново општинско удружење пензионера Нови Бечеј одржало је изборну Скупштину којој је, осим делегата, присуствовао и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, као и представници месних удружења пензионера, представници локалне самоуправе и хуманитарних организација.

Након усвајања Извештаја о раду и Финансијског извештаја за претходни период, као и Финансијског плана и Програма рада за наредни интервал, изабрани су челници Удружења, Извршног и Надзорног одбора. Задовољни њеним радом, чланови Скупштине су за председницу Новог општинског удружења пензионера Нови Бечеј поново изабрали Љубицу Пескар која је и до сада водила Удружење.

Председник Савеза пензионера Војводине, Милан Ненадић, детаљно је говорио о тренутном материјално-социјалном положају пензионера у нашој земљи и активностима Савеза пензионера Војводине на

Обука за рад на рачунарима у Средњој школи „Иво Лола Рибар“

плану побољшања животних услова пензионерске популације у наредном периоду.

Поред изборне Скупштине, Удружење је у мају и јуну организовало низ разноврсних и корисних активности за своје чланове. Са волонтерима општинског Црвеног крста учествовали су у реализацији пројекта међугенерациске сарадње где су са младима из ове организације провели време играјући доминане, карте, а у сарадњи са Средњом школом „Иво Лола Рибар“

учествовали су у организованој обуци за пензионере за рад на рачунарима. Наиме, заинтересовани пензионери су једном недељно у Кабинету за информатику ове школе похађали наставу из области информатике и рачунарства.

На крају циклуса тих активности, чланови Удружења боравили су недељу дана, од 30. маја до 5. јуна, у одмаралишту „Боем“ на Водицама. Како јавља Милорад Јованов, дивни пејзажи Златибора, шетње стазама здравља и уживање у природи допринели су добром расположењу његових колега. Том приликом обишли су и каубојско-индијанско насеље El Paso City на Водицама, видиковач и галерију на Боровој глави, цркву брвнару у Доброселици и гондолу на Торнику.

Чист ваздух, шетње, песма и добра храна, и љубазно особље одмаралишта учинили су да им је одмор прошао брзо и лепо, те су се орни вратили својим активностима у Удружење.

М. Мектеровић

БАЈИНА БАШТА

Клуб пензионера у новом руху

Удружење пензионера из Бајине Баште овог пролећа покренуло је акцију на уређењу Клуба пензионера. Послови су планирани по фазама, а прва је већ урађена – промењен је ентеријер. Шанк је премештен на функционалније место, окречен је целокупан простор, офарбана столарија, постављене нове светилке, сређен мокри чвор. На зидовима су сада бројне слике које подсећају посетиоце на људе и догађаје из прошлости Бајине Баште.

– Сада смо упростојили унутрашњи простор Клуба пензионера. Било је за то крајње време. Добили смо пријатан кутак за чланове, али и за друге грађане који желе да сврате на дружење и пиће по врло повољним ценама. Договорили смо се са закупцем Клуба да недеља буде намењена нашим члановима за дружење и активности па ће тога дана цене бити још ниже. У другој фази планирамо да уредимо башту Клуба пензионера. Имамо леп простор, потребно га је оплеменили. У трећој фази покушаћемо да поставимо надстрешницу над баштом. Удружење је обезбедило око 300 хиљада динара, а општина ће учествовати са око 700 хиљада динара – каже председник Удружења пензионера Бајина Башта, Недељко Ракић, и истиче да су захвални локалној самоуправи на помоћи.

М. А.

СВРЉИГ

Уговори за угаљ и пелет

Удружење пензионера општине Сврљиг ових дана обновило је и потписало нове уговоре са добављачима за набавку угља и пелета на рате. Према речима председника Удружења, Славише Матејића (на слици), плаћа се у шест рата, преко административне забране. Упис је у току.

По досадашњим подацима, ово удружење у просеку годишње за своје чланове набави око 150 тона угља. На тај начин помаже се пензионерима да брже и јефтиније обезбеде отогрв за следећу зиму.

С. Ђ.

МИРИЈЕВО

Хуманост и добра воља

Ове године, као и претходних, чланови Удружења пензионера Старо Миријево „Треће доба“ су 28. маја присуствовали пресвлачењу Св. моштију Преподобног Зосима Чудотворца у манастиру Тумане. Пут те наше светиње Миријевци су пошли претходног дана и у касним вечерњим сатима дочекали су их монаси манастира Тумане као веома драге госте. Нису крили задовољство што су у прилици да по ко зна који пут у последњих десетак година покажу радост припадања и дружења.

Након јутарње литургије мошти Преподобног Чудотворца изнете су из кивота и у присуству клира и верника пресвучене у нове одежде, док су делићи старе даривани на благослов присутнима.

На скупу у манастиру било је више хиљада људи, међу којима је велики број ушао у мобилни аутобус Института за трансфузију крви. Међу првима крв су дали чланови Удружења Старо Миријево „Треће доба“, млађи од 65 година којима здравље дозвољава учешће у тој веома хуманој акцији. Миријевка Слађана Поповић (на слици), након што је дала крв, рекла је да јој то није први пут и да човек не мора бити хирург да би некоме спасао живот, довољни су хуманост и добра воља.

Те хуманости и добре воље миријевским пензионерима никада неће недостајати.

Д. М.

ЛЕСКОВАЦ

Беспрекорна организација

У одличној организацији тима који је предводила Снежана Јанаћковић тридесетак лесковачких пензионера обишло је манастире Тумане и Нимник у поклоничком путовању.

Они су обишли испосницу Св. Зосима Туманског и присуствовали литургији у славу светаца Зосима, Јакова и Нектарија Егејског. Након тога Лесковчани су обишли и манастир Нимник где их је уз благослов и пригодне речи примио старешина манастира отац Јелисеј.

Ови заљубљеници у традиционалне вредности, према речима Снежане Јанаћковић, током овог лета обићи ће и манастир Острог у Црној Гори, као и друге културне и историјске вредности у Србији и земљама бивше Југославије.

Т. С.

Целовита брига о чланству

Градска организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац била је врло активна у протеклом периоду. Тридесетог маја чланови и чланице Спортско-рекреативне секције, у оквиру планиране активности и финансијске подршке преко Савеза инвалида рада Србије, боравили су на планини Цер. Поред шетње стазама здравља кроз Косанин град и Видиковац, чланови су вежбали гађање у пикаду, а најбољи су се издвојили за наредна такмичења. Након Цера, обишли су Бања Бадању, где су се пријатно изненадили новим изгледом бање.

Од 2. до 7. јуна део чланова ГОИР Шабац борао је у Сокобањи уз коришћење ваучера. Захваљујући вишегодишњој доброј сарадњи са власницима апартмана у којима борава, и ове године одмор је био пријатан упркос нестабилном времену.

И можда најважније – у мају и јуну, захваљујући разумевању градске управе Шапца, по пројекту „И ове године 2023, заједно“, ГОИР Шабац је поделила финансијску помоћ по 3.000 динара као подршку најугроженијим члановима. Како кажу, то је једини начин да се чланству бар мало помогне јер организација није на буџету и средства за те намене не добија ни од једне установе. Други вид помоћи за набавку лекова, режијске трошкове, обезбеђује се кроз позајмице које износе 15.000 динара и отплаћују се на шест месечних рата. **М. С.**

СМЕДЕРЕВО

Клуб „Желвоза“ у пуној брзини

Клуб пензионера „Желвоз“ у Смедереву наставља да доследно реализује овогодишњи план активности.

Почетком маја у просторијама клуба успешно је организована промоција књиге песама активног члана клуба Миленка Лалића.

Почетком јуна је обележена традиционална слава железничара, Цар Константин и царица Јелена, и том приликом су, уз пријатно дружење, додељене захвалнице најактивнијима међу 65 чланова клуба.

Деветог јуна је истакнута стрелкиња и чланица стрељачке дружине „Желвоз“, Љиљана Ацић, у савременој стрељачкој спортској хали у Смедереву изузетно успешно организовала такмичење чланова у гађању ваздушном пушком, у женској и мушкој конкуренцији. Укупно је било 14 такмичара и то је представљало својеврсни спортски догађај за пензионере. У женској конкуренцији победила је Љиљана Ацић, а у мушкој 76-годишњи члан клуба Милан Вила, и обоје су добили дипломе и медаље.

Након спортских активности, следе посета музеју др Драгана Илића у Радинцу и излет на Борско језеро у јулу месецу. **Р. В.**

ВРАЊЕ

Пензионери „Ђеренке“ у Тополи

Годишњицу постојања и рада Удружења пензионера општине Топола недавно је увеличало и 55 чланова врањске организације „Ђеренка“.

Нови председник Удружења пензионера „Ђеренка“ Томислав Стојановић истиче да чланови заједница припадника трећег доба Тополе и Врања годинама размењују посете. Чланови пријатељског удружења из Тополе узвратиће посету врањским побратимима у септембру ове године.

Секретар „Ђеренке“ Славка Крстић изјавила је за „Глас осигураника“ да су у току једнодневне екскурзије Врањанци борава и на Опленцу који одише историјом.

– Поново смо на Опленцу видели много симболике и лепоте на једном месту, на којем почивају српски краљеви, пет српских владара. Посета знаменитом меморијалном комплексу, посебице цркви Светог Ђорђа, у којој је сахрањено 30 чланова породице Карађорђевић, била је својеврсни час историје. На брду Опленца изнад Тополе, симболу ослобођења српског народа од турске власти, десили су се знаменити устанци и буне – рекла је Славка Крстић.

Градско удружење пензионера „Ђеренка“ из Врања током године организовало је седам путовања за своје чланове, а укупно 56 чланова овог удружења 25. априла је посетило средњовековни православни манастир Студеница, огњиште српске државе и духовности. Манастир који је 1186. године основао Стефан Немања УНЕСКО је 1986. уврстио у листу светске баштине. **В. П.**

БЕЛА ПАЛАНКА

До Тумана и Сребрног језера

Почетком јуна ове године и Удружење пензионера „Курило“ из Беле Паланке организовало је екскурзију до манастира Тумане, као и до Сребрног језера и Голубачке тврђаве. На овај инспиративан излет кренуло је двадесетак паланачких пензионера.

Путници су се вратили пуни утисака, презадовољни оним што су видели и изразили су жељу за новим екскурзијама. **М. С.**

ДАНИ ЈОРГОВАНА И У КЊАЖЕВЦУ

Пензионери одржавају традицију

На простору испред Клуба пензионера у Књажевцу 14. јуна, у 12 сати, одржана је манифестација Дани јоргована. Културно-уметнички програм на овом догађају замишљен је као компилација хорских песама, староградског фолклора, рецитација и соло песама. Све песме су биле посвећене пролећу, љубави и јорговану а у програму су учествовали КУД „Сунчана јесен“ и Удружење пензионера Књажевац.

– Пролеће је најлепше годишње доба када ми организујемо Дане јоргована. Сваког пролећа припремамо пригодан програм за грађане Књажевца, а са тим програмом посећујемо и оба геронтолошка центра која постоје у нашем граду. Поред тога, учествујемо и на такмичењима. Представићемо се у

Лесковцу на међународној Смoт-
ри фолклора, где ће учество-
вати фолклористи из Србије,
Бугарске и Македоније – каже
Стаљинка Милић Беба, вођа
КУД „Сунчана јесен“.

Дане јоргована је пре више од десет година организовало

Планинарско друштво Бојевац и Планинарско друштво Књажевац а у рано јутро полазило се из књажевачког села Бучје пешке до планине Тупијнице где иначе има јоргована. Поход на Тупијницу је прекинут али је Удружење пензионера настави-

ло са обележавањем ове лепе манифестације.

– Удружење пензионера се прикључило у једном моменту тој манифестацији с једне стране ради пешачења до Тупижнице, а с друге стране је КУД пензионера „Сунчана јесен“ по повратку, на заједничкој вечери, изводио пригодан програм. Та традиција је нажалост прекинута али смо ми као Удружење пензионера, да се то не би сасвим изгубило, хтели да организујемо Дане јоргована испред нашег клуба уз пригодан програм који би приказивао историју из времена средњовековне Србије, када се Јелена Анжујска удавала за српског краља, а он у њену част посадио јорговане у долини Ибра – истиче Радомир Вељковић, председник Удружења пензионера Књажевац.

И. Вуликић

У НИШУ ДОДЕЉЕНЕ
„ДРАГАНОВЕ НАГРАДЕ“

Године су само број

У просторијама Удружења пензионера Ниша 7. јуна одржана је пригодна свечаност на којој су уручена признања по конкурс „Драганова награда 2023“ за најбоље путопис старијих особа. Овогодишњи добитници из Ниша су Душан Мијајловић Адски, Лидија Јовановић и Љубица Стојановић. Сво троје јединствени су у оцени да су изузетно задовољни јер, како су рекли, није мала ствар да од 178 радова приспелих на конкурс баш њихови буду међу петнаест изабраних и награђених. Поручују да су године само број а оваквим и сличним манифестацијама ваља подржати активно старење и стварати амбијент у коме ће мисли, емоције, знање и животнo искуство старијих бити поштовани на начин на који то и заслужују.

Додели награда и дружењу са пензионерима у Нишу присуствовала је и Надежда Сатарић, председница Удружења „Снага пријатељства“ – Amity из Београда. Ово удружење је и организатор конкурса „Драганова награда“ а у протеклих девет година од када се организује на овом својеврсном литерарном такмичењу учествовало је 1.100 аутора из Србије и из још 14 земаља.

Ль. Г.

ИЗ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ПЧИЊСКОГ ОКРУГА

Врањанци посетили побратиме

Представници Удружења пензионера града Враћа посетили су у Пожаревцу збратимљене припаднике трећег доба, који су прославили Спасовдан. Дан пожаревачких пензионера увеличало је десето-ро чланова врањске организације на челу са председником Стојчетом Павловићем.

Гости и домаћини искористили су ту прилику и да размене искуства и договоре се о даљој збратимљеној сарадњи.

Узвратна посета Пожареваца заказана је за 19.

август, на Преображење господње које је слава врањског Удружења пензионера. **В. П.**

В. П.

Невоље због ниске чланарине

Чланови Одбора удружења Пчињског округа оценили су на седници у Врању да ниске чланарине угрожавају хуманитарне и друге акције пензионерских организација.

**Закључено је да је решење у омасовљењу чланства у пензионерским органи-
зацијама у Прешеву, Трговишту, Бујановцу, Врању, Владичином Хану, Сурдулици и
Босилеграду.**

У градском Удружењу пензионера Врања, које има 4.800 чланова, месечна чланарина износи 70 динара. Пензионери заинтересовани за учлањење сматрају и предлажу да не би требало да буде нижа од 100 динара. В. П.

В. П.

Црквени брак и породична пензија

? Р. Ј., Аранђеловац: Венчали смо се 5. 10. 2015. али само у цркви а не и у општини. И даље смо у браку. Да ли се црквени извод из матичне књиге венчаних може узети као валидан доказ (постоје изјаве кумова и свештеника), да се беспотребно не би водио ванпарнични поступак за доказивање постојања ванбрачне заједнице. Колико ми је познато, у неким земљама се овакав брак признаје.

Одговор: Према изменама и допунама Закона о ПИО, ванбрачна заједница је изједначена са браком, тј. породичну пензију, поред супружника, може да оствари и ванбрачни партнер. Законом је предвиђено да је за доказивање постојања ванбрачне заједнице валидна само правно-

снажна судска одлука којом је утврђено постојање ванбрачне заједнице. Будући да нисте уведени у општинске матичне књиге венчаних, у поступку остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања мораћете, у судском поступку, да докажете статус ванбрачне заједнице.

Проценат телесног оштећења

? Д. С., Крушевац: Од 2020. године сам у инвалидској пензији. У решењу ми пише да постоји потпуни губитак радне способности, али нигде ми није наведено колики ми је процентован инвалидитет који ми треба због разних потврда, паркинг места, регистрације возила и других погодности. Молим за објашњење.

Одговор: Право на инвалидску пензију се може остварити у случају потпуног губитка способности за рад, али у решењу којим је признато право на инвалидску пензију није наведен проценат телесног оштећења, већ само чињеница губитка радне способности. Да би се утврдио проценат телесног оштећења, потребно је да поднесете захтев надлежној филијали Фонда ПИО према месту пребивалишта. Захтев за

признавање права на новчану накнаду за телесно оштећење (који се може добити у филијали Фонда или одштампати са сајта www.pio.rs), заједно са оригиналном медицинском документацијом и осталом документацијом наведеном у захтеву, поднесите надлежној филијали Фонда ПИО (према месту пребивалишта) директно на шалтеру, поштом или коришћењем електронског сервиса е-Шалтер на сајту Фонда ПИО.

Пин код само на шалтеру

? С. Петровић, Велико Орашје: Интересује ме информација у вези са добијањем података о годинама стажа и уплатима доприноса. Наиме, прочитала сам на Вашем сајту да се добија посебна шифра, ПИН код за ту сврху, па ме интересује да ли морам да подносим захтев у филијали према адреси из личне карте и да ли захтев могу поднети онлајн?

Одговор: Захтев за добијање ПИН кода подноси се на шалтеру било које филијале Фонда и службе филијале независно од места пребивалишта или рада, а од документације је довољна лична карта на увид и попуњен образац захтева који се добија у шалтер сали Фонда ПИО. ПИН код се добија одмах.

Због сигурности и заштите личних података ПИН код се не доставља путем електрон-

ске поште. ПИН код у туђе име може добити само опуномоћено лице са овлашћењем које треба оверити код овлашћеног нотара.

Напомињемо да се у евиденцији Фонда ПИО приказују подаци на годишњем нивоу, што значи да се не може остварити увид у месечну уплату доприноса за ПИО, као ни уплату доприноса у текућој години, у складу са Законом о ПИО.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Стаж по два основа

? М. Р., Петровац: Мој ујак је уплаћивао доприносе за пензијско осигурање као пољопривредник девет година и има стаж 12 година као запослени. Да ли се могу та два стажа спојити да има 21 годину или мора негде доплатити стаж до 15 година да би предао захтев за пензију?

Одговор: Приликом процене испуњености услова за стицање права на пензију узима се у обзир целокупан стаж који је осигураник остварио током читавог радног века, без обзи-

ра на то којом врстом радног ангажовања је стаж осигурања остварен. Дакле, вршиће се сабирање стажа који је Ваш ујак остварио по основу запослења и пољопривредног осигурања.

Стаж из БиХ

? С. К., Смедерево: Мој отац у Босни и Херцеговини има стечених 15 година радног стажа, ускоро и 65 година живота. Да ли може добити пензију у Србији јер ту живи? Ради послове на којима није пријављен. Занима ме која је процедура и да ли има одређено колико година стажа мора да има у Србији да би ту и стекао пензију?

Одговор: Између Србије и БиХ постоји Споразум о социјалном осигурању што значи да се стаж осигурања остварен на територији обе државе сабира приликом процене испуњености услова за стицање пензије. Захтев се подноси Фонду ПИО оне државе у којој Ваш отац има пребивалиште (дакле Фонду ПИО Србије), а његов захтев ће службеним путем, на међудржавним обрасцима бити прослеђен органу социјалног

осигурања БиХ на даљу надлежност и поступање, где ће се размотрити да ли су испуњени услови и донети одговарајуће решење. Да би мушкарац остварио право на старосну пензију у Србији у 2023. години потребно је да има навршених 65 година живота и укупно најмање 15 година стажа осигурања, од чега најмање 12 месеци на територији Србије, да би могао да оствари право на сразмерни део пензије у Србији.

Пензија мања због обустава

? Г. П., Кикинда: Приликом последње исплате пензије видела сам да ми је износ умањен више него што би требало. Како да проверим о чему је реч јер нисам имала никакав дуг, и коме да се жалим?

Одговор: Када корисник пензије има било какву примедбу у вези са висином месечне обустава, или на укупан износ дуга, треба да се обрати доносиоцу одлуке, односно извршитељу или суду,

јер Фонд не одлучује о обустави. Тек уколико у Фонд ПИО стигне нови закључак извршитеља или суда, може нешто да се промени, али никако то не може да се уради само на основу притужбе оштећеног.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РЕДАКЦИЈА	ГОЛИЦАВОСТ	СИМБОЛ ХРИШЋАНСТВА	МОЧВАРНО ЗЕМЉИШТЕ	МИТСКИ ХЕРОЈ ИТАЛИЈЕ	ДОБАР ЗА ПИЋЕ	АЕРО-КЛУБ (СКР.)	ТАКСА НА ГРАНИЦИ
БЕЗИЗЛАЗНА СИТУАЦИЈА							
ОЦЕНА НЕКОГ ДЕЛА							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ (КРАЋЕ)						ОЗНАКА РАЗРЕДА СПРАВА ЗА КЛИЗАЊЕ	
КИЛО-ТОНА (СКР.)			ЛАТИЦЕ (КРАЋЕ) ДИРКЕ НА КЛАВИРУ				
14. СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ		ОЗНАКА ТЕМПА ЖЕНСКО ИМЕ		КЊИЖАР, ГЕЦА ОСТРВЉЕ ЈАДРАНА			
ДРЖАВА У АЗИЈИ					СИМБОЛ БАРИЈУМА ЕНГЛЕСКИ ПИСАЦ, ТОМАС		
ГРАДИЋ У БОСНИ							ОСОБА КОЈА СЕ БАВИ АЛХЕМИЈОМ
ВРСТА ШКОЉКЕ							
ФРАНЦУСКИ ПИСАЦ							
НАША ПЛАНИНА					16. И 26. СЛОВО ЗАМИСАО		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КОНЦИ, ВЛАКНА СТАНОВНИЦИ КАНАДЕ					ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ ВРСТА СИРА	
ПРЕДЛОГ: ПРЕМА			ИСТО (ЛАТ.) НА СВАКИ НАЧИН				
ПРВО СЛОВО		СИМБОЛ СУМПОРА ЧЕСТИЦЕ МОЛЕКУЛА		ИМЕ ГЛУМ. МАРФИЈА БОЈЕЊЕ ТКАНИНЕ			
СИМПАТИЗЕР НЕКОГ КЛУБА							
ПУСТИЊА У ЧИЛЕУ							
ЂОРЂЕ ОДМИЛА					СИМБОЛ ЕРБИЈУМА ЕСТОНАЦ (КРАЋЕ)		
НЕПРОФЕСИО- НАЛАЦ							ТЕЛЕВИЗИЈА (СКР.)
ИМЕ ГЛУМЦА НОЛТА				ОЗНАКА ШВЕДСКЕ ОЗНАКА СЕВЕРА		ОЗНАКА ЗА ТЕМПО ОЗНАКА ЗА АЛТ	
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ЈЕДНА ВОЈНИЧКА КОМАНДА					

ОСМОСМЕРКА

Ц	В	Е	Ћ	А	Р	А	М
Д	Е	Н	И	К	Е	Ј	А
А	Г	О	В	И	Р	О	Г
С	А	Л	О	Н	Е	В	И
М	Т	Е	Т	О	В	А	Ц
И	О	Д	А	Л	И	Ј	А
С	Р	Н	Ј	О	Ј	А	К
Л	И	Е	И	Г	А	Р	Т
О	П	Л	М	Р	С	С	И
В	К	А	А	К	Т	Т	В
Е	О	А	Р	Е	О	В	А
Н	Р	Р	Ф	А	Г	О	Т
И	И	А	И	А	Н	Р	С
Ј	Н	С	Т	А	Н	А	О
А	Т	Л	Е	Т	А	А	С
С	Е	О	Е	Е	К	Т	Р
Е	Р	Н	О	Т	Р	О	В
Н	А	Т	А	Ш	А	Н	А

Наведене речи треба пронаћи у лику. На крају ће остати четири слободна слова, која дају назив четврте планете Сунчевог система.

АЈОВА, АКТИВА. АЛВА, АЛЕН ДЕЛОН, АРКАН, АТЛЕТА, ВАЈАРСТВО, ВЕГА, ГОРИВО, ДАЛИЈА, ДЕНИ КЕЈ, ИНЛЕТ, ИНТЕР, ЈАСТОГ ЈАСЕН, КАФАНА, КАЦИГА, КИНОЛОГ, КМЕРИ, КОРИНТ, МАРФИ, МИЈАТОВИЋ, НАТАША, НОТА, ОСТАВ, ОТРОВ, ПАРАНА, ПИРОТ, РАНА, РЕВИЈА, СЛОВЕНИЈА, СЛОН, СМИСЛОВ, СТАНА, СТВОР, СТЕФАН, ТАШАНА, ТЕТОВАЦ, ТИВАТ, ФАГОТ, ЦВЕЂАРА, ШТЕТА.

АНАГРАМ

Пошао сам на одмор
где река ДРАВА тече,
кад ме сретете слово «Р»
и оштро ми рече:
Залутали сте, пријатељу,
овде се крије река Македоније.

Да ли сте знали ...

– да је Србија добила организацију Светске изложбе 2027. године?

Србија и град Београд званично су представили кандидатуру за организацију Међународне специјализоване изложбе Ехро 2027 са темом „Игра(ј) за човечанство – спорт и музика за све“, на 171. Генералној скупштини Међународног бироа за изложбе у Паризу, у новембру прошле године.

– да се Светска изложба организује дуже од 170 година (прва одржана у Лондону 1851) и да су кроз историју на њима представљана значајна открића? Основна идеја Светске изложбе је да све земље добију прилику да прикажу свој поглед на задату тему и по властитом нахођењу уреде свој изложбени простор. Светске изложбе се одржавају на сваких пет година, трају најдуже до шест месеци а површина изложбе је неограничена.

– да је Александар Грејем Бел демонстрирао први телефон на свету 1876. године на Столетној изложби уметности, производње и производа земље и рудника у Филаделфији, а да је 1970. на Светској изложби у Осаки посетиоцима први пут представљена технологија повезивања мобилних телефона?

– да је први ТВ пренос уживо направљен на Светском сајму у Њујорку 1939? Пре тога, аналитичка машина Чарлса Бебиџа представљена је на Лондонској међународној изложби уметности и индустрије 1862. као први механички рачунар на свету, а чувени IBM Shoebox, рачунар који је реаговао на гласовне команде, представљен је 1962. на светском сајму The Century 21 Exposition у Сијетлу.

– да је Ајфелова кула била главни симбол изложбе Universelle de 1889. у Паризу, а међу историјским структурама представљеним први пут на изложбама чувен је још и Атомијум у Бриселу (1958) који је имао најбрже лифтове на свету и Велики точак Џорџа Фериса, први такав, постављен на Светској колумбијској изложби 1893. у Чикагу.

– да је и храна „дебитовала“ на светским изложбама, укључујући кокице и Хајнц кечап на Столетној изложби у Филаделфији 1876. и корнете сладоледа први пут представљене на изложби у Сент Луису 1904. године.

Лековите мисли

Тешко је мислити празним стомаком. Још теже празном главом.

Најбоља радозналост је проналазачка.

Богат је на речима. Ех, да је такав и на делима!

На одмору сам. Извињавам се плагијаторима што не могу да ме краду!

Кад читам између редова, узимам бифокалне наочаре.

Душан Старчевић

Гозба

Неко те носи у срцу, а неко у новчанику.

Није све у закону, има нешто и у закљону.

Најбоље видиш кад се постидиш.

Живот му је бајка. Био једном ...

Ко би да живи од речи, гозбе се мора одрећи.

И док седе, добро стоје.

Стево Бздилик

Шетња

Доброта

Покажеш ли зубе, без неког увек останеш.

Не дозволите да вам живот буде уморан од вас.

И мала доброта уме да порасте ако је искрена.

Благо је добит, а пријатељ потреба.

Намера увек тражи труд.

Онај што у мени ћути, мудрији је од мене.

Милијан Деспотовић

Природа

Природа се споро мења. Сем човекове.

Немам неко високо мишљење о себи. То сам открио кад сам почео да причам сам са собом.

Волео бих да живим пристojно, али да то не буде непристойно.

Кућни љубимац је успешно дресирао свог власника.

Човек се учи док је жив, али кратко живи.

Упаде ми у реч и замути је.

Милан Миливојевић

Кратка форма

Није важно што је афоризам кратка форма ако се буде дуго памтио.

Не носи кишобран да би му нешто пало на памет!

Политичка коректност захтева вербалну спретност.

У шуми идеја он је одабрао пањ!

Лењи људи раде што воле! Досађују се!

Кад се истина замени за лаж, живот губи сваку драж!

Невен Шијаков